

V javnem potniškem prometu je ogroženih več tisoč delovnih mest

V Sindikatu delavcev prometa in zvez Slovenije že več let opozarjamo pristojne na razmere v dejavnosti cestnega potniškega prometa. Opozarjali smo predvsem na mačehovski odnos države do ureditve prometne politike. Ugotavljamo tudi, da večletno nereševanje problemov v tej nekoč paradni dejavnosti nedvomno vodi v zmanjševanje števila zaposlenih.

Resolucija o prometni politiki s programom ukrepov se je zataknila v prvi fazi zakonodajnega postopka. Kljub ukrepom, ki jih je resolucija predvidevala, je država spodbujala nakup

osebni avtomobilov. Vzroke za prometni nered, s katerim se srečujemo v zadnjih letih, pa lahko iščemo tudi v slabi kaznovalni politiki za nezakonito parkiranje v mestih. Problem so tudi prenizke stimulacije javnemu prometu, ki okolje onesnažuje veliko manj kot zasebni avtomobili. Javni potniški promet tako država kot lokalne skupnosti premalo podpirajo. Če bodo avtobusna podjetja prisiljena odpustiti delavce in zapirati vrata, bodo posledice občutile tako lokalne skupnosti kot državni proračun.

Ker vsa naša prizadevanja za znižanje trošarin niso bila uspešna, se bomo pridružili napovedanim protestnim akcijam javnih cestnih prevoznikov. Prihodnjo sredo bomo tudi mi sodelovali na shodu, ki bo pred parlamentom ob 11. uri.

Cvetka Gliha, sekretarka SDPZ

V ZSSS le štiri sindikati

Na sestanku ta torek so se sindikati dejavnosti, združeni v Zvezo svobodnih sindikatov Slovenije, odločili začeti aktivnosti, ki naj prek združevanja sindikatov pripeljejo do oblikovanja **le štirih močnih sindikatov v Zvezi svobodnih sindikatov Slovenije: prvega za področje industrije, drugega za storitvene dejavnosti, tretjega za javni sektor in četrtega za upokojene delavke in delavce.**

Razlogi za te nujne spremembe so zlasti v dejstvu, da sedanja razbitost in razcepljenost sindikatov v Sloveniji – teh je preko 100 – slabi sindikalno gibanje in učinkovitost sindikatov pri obrambi delavskih pravic.

S tem se Zveza svobodnih sindikatov Slovenije vključuje v prizadevanja večine evropskih sindikatov, ki krepijo svoj vpliv s povezovanjem in združevanjem. Zveza svobodnih sindikatov Slovenije vabi vse druge sindikate, da se ji v teh prizadevanjih pridružijo.

Mag. Dušan Semolič, predsednik ZSSS

SDTS poziva ministrstvo za delo

Sekretarji območnih odborov Sindikata delavcev trgovine Slovenije (SDTS) so na posvetu to sredo obravnavali razmere po uveljavitvi novega pravilnika o obratovalnem času prodajaln. Ugotovili so, da se razmere dramatično poslabšujejo in da delodajalci prefinjeno zlorablajo neučinkovitost inšpekcije. Vse več delodajalcev v težnji po povečevanju dobičkov posega v pravice delavcev. SDTS zato poziva ministrstvo za delo, naj pripravi projekt, ki bo omogočil normalno delovanje inšpekcije dela. Pri tem naj ministrstvo zagotovi zlasti reševanje kadrovskih in organizacijskih vprašanj. Poleg tega pa naj bi ministrstvo dalo inšpektorjem večja pooblastila za izrekanje sankcij.

Delavci Litostroja pričakujejo, da v stečajju ne bodo izigrani

Ker upamo na pravičen konec stečajnega postopka Holdinga Litostroj, smo v sindikalni podružnici SKEI Litostroj EI prepričani, da se mora zaključiti tudi s poplačilom terjatev sedanjih in bivših delavcev. V stečajnem postopku, ki se vleče že od leta 1999, je terjatve prek SKEI prijavi več kot 600 zaposlenih.

Litostrojski delavci trpijo kalvarijo že vrsto let. Zaradi odpustčanj, šikaniranja in težkih delovnih razmer jih je veliko zbolelo ali umrlo, tudi mladih. Nam, ki še delamo, in bivšim zaposlenim se ne sme zgoditi še ena krivica, ne smemo

biti ponovno izigrani. Pričakujemo, da bo prodaja Litostrojevih nepremičnim opravljena v korist vseh upnikov in v zneskih, kot jih je določil sodni izvedenec.

Če premoženje ne bo prodano v prvem narku, naj se prodaja po delih in ne po polovični ceni, saj bi v tem primeru ostali prazni rok.

Z javnim pismom želimo prepričati morebitne zakulisne igre z našim premoženjem in se zahvaliti vsem pošteno usmerjenim.

Janez Starman, predsednik podružnice SKEI Litostroj EI

Zbornica blokirala parafiranje aneksa dogovora o plačni politiki

Nadaljevanje pogajanj o aneksu dogovora o plačni politiki to sredo ni bilo uspešno, ker predstavnik gospodarske zbornice ni soglašal z načinom usklajevanja plač ob koncu letošnjega leta. Prejšnji teden so se pogajalci dogovorili, da bo usklajevanje plač z inflacijo letos opravljeno dvakrat. Za prvih šest mesecev naj bi v avgustu plače povečali za 90 odstotkov rasti cen življenjskih

potrebščin. Inflacijo v drugem polletju pa bi obračunali januarja prihodnje leto, ko bi plače povečali za 90 odstotkov rasti cen od julija do decembra. Če pa bi inflacija v drugem polletju preseгла sedem odstotkov, bi vso rast cen nad 6,3 odstotka upoštevali stoodstotno. Prav pri tem se je, kot nam je povedal Dušan Semolič, na tokratnih pogajanjih zapletlo, saj je Samo Hribar, predstav-

nik zbornice, dokazoval, da bi po tej formuli plače lahko rasle celo hitreje kot inflacija. Njegovo dokazovanje je temeljilo na visoki inflaciji v prvem polletju in nizki inflaciji v drugem polletju. Čeprav so mu predstavniki sindikatov ugovarjali, da do tega praktično ne more priti, je Hribar zahteval, da se v formulo usklajevanja plač, če bo inflacija preseгла sedem odstotkov, namesto 100 odstotkov zapiše 95 odstotkov.

Pogajanja se bodo nadaljevala prihodnji torek, ko bo, če bodo ovire odstranjene, aneks parafiran. Čeprav vsebina aneksa v primerjavi s prejšnjo ureditvijo za sindikate pomeni napredek, Sinles s tem ni zadovoljen.

PРАВNA SVETOVALKA

Lučka Böhm, svetovalka
predsedstva ZSSS

Je funkcija predsednika sveta delavcev združljiva s funkcijo

strokovnega delavca za varstvo pri delu?

Vprašanje: Predsednik sveta delavcev je diplomirani varnostni inženir. Med mandatom pa ga je delodajalec imenoval za strokovnega delavca za opravljanje strokovnih nalog varnosti in zdravja pri delu v skladu z 18. členom Zakona o varnosti in zdravju pri delu (Uradni list RS, št. 56/1999). Predsednik sveta delavcev je torej postal pooblaščen oseba za var-

nost in zdravje pri delu pri delodajalcu. Zanima ga, ali je to pooblastilo v nasprotju s funkcijo predsednika sveta delavcev – zlasti zato, ker svet delavcev soupravlja na področju varnosti in zdravja pri delu. Kako razrešiti to vprašanje?

Odgovor: Po pomoč za odgovor na to zanimivo vprašanje sem se obrnila na izvršna sekretarja predsedstva ZSSS Gregorja Mikliča in Milana Utrošo. Gregor Miklič opozarja, da noben zakon ne določa, ali sta funkciji predsednika sveta delavcev in strokovnega delavca za opravljanje strokovnih nalog na področju varnosti pri delu združljivi ali ne. Po njegovem mnenju pa sta funkcija predsednika sveta delavcev in funkcija strokovnega delavca za opravljanje strokovnih nalog varnosti pri delu nezdružljivi. Strokovni delavec namreč za delodajalca pripravlja celo vrsto gradiv in predlogov odločitev, o katerih mora delodajalec ali obvestiti svet delavcev ali pa z njim opraviti skupno posvetovanje. Svet delavcev je torej nujen del postopka sprejemanja odločitev delodajalca na področju varnosti in zdravja pri delu. Strokovni delavec je sicer le nosilec stro-

kovnega dela in sam ne odloča, vendar pripravlja vse elemente za delodajalčevo odločitev. Običajno je strokovni delavec tudi tisti, ki, če je potrebno, v podrobnostih seznanja svet delavcev s predlogi odločitev in ukrepov itd.

Strokovni delavec, ki je hkrati predsednik sveta delavcev, je lahko neverodostojen in vir nezaupanja tako za svet delavcev kot za delodajalca, ko gre za strokovno delo in predloge odločitev na področju varnosti in zdravja pri delu. Strokovni delavec mora biti pri svojem delu neutralen in strokoven, na njegovo strokovno delo ne sme vplivati ne funkcija predsednika sveta delavcev (to je delavskega predstavnika, ki varuje in predstavlja interese delavcev) ne dejstvo, da je kot strokovni delavec podrejen odgovorni osebi delodajalca (upravi, direktorju).

Isrveni sekretar predsedstva ZSSS Milan Utroša pa meni, da v tem primeru ne gre toliko za pravno, temveč za vsebinsko vprašanje, ki ga bo treba urejati kot del strategije delovanja sindikata (predlaganje kandidatov ob volitvah) in sveta delavcev na področju varnosti in zdravja pri delu. Meni, da bi bilo ustrezno, da si svet delavcev izbere novega predsednika. Ni pa ovir, da varnostni inženir ne ostane član sveta delavcev.

PРАВNI NASVETI

Piše: Lidija Jerkič,
univ. dipl. iur.

Kako kolektivna pogodba dejavnosti varuje invalidne delavce

Varstvo delavcev invalidov ne ureja le kolektivna pogodba, saj največ določb vsebujejo zakoni, predvsem zakon o pokojninskem in invalidskem zavarovanju, nekaj jih najdemo tudi v zakonu o delovnih razmerjih. Ker pa so te določbe relativno bolj znane kot določbe v kolektivni pogodbi naše dejavnosti, bom opisala le naše posebnosti.

Prva taka določba je v 14. členu, ki delodajalcu nalaga obveznost, da mora razporediti delavca invalida oziroma delavca z zmanjšano delovno zmožnostjo na ustrezno delovno mesto v 15 dneh od dneva pravnomočnosti sklepa pristojne komisije, ki ugotovi spremenjene delovne zmožnosti delavca. Dokler delodajalec ne zagotovi delavcu drugega ustreznega dela, mu mora izplačevati nadomestilo za čas čakanja na drugo ustrezno delo v višini 90 odstotkov osnovne plače, povečane za dodatek na skupno delovno dobo, če je delavčeva invalidnost posledica nesreče pri delu ali na poti na delo oziroma z dela pri delodajalcu, kjer je zaposlen, oziroma poklicne bolezni. V vseh drugih primerih delavčeve invalidnosti pripada delavcu za čas čakanja na drugo ustrezno delo nadomestilo v višini 80 odstotkov osnovne plače, povečane za dodatek na skupno delovno dobo.

Drugo posebnost, ki je zakonodaja ne pozna, najdemo v drugem odstavku 19. člena. Določilo se ne nanaša neposredno na delavce invalide, pač pa na tiste delavce, za katere je vložen predlog za oceno invalidnosti. Ta člen določa, da delavec, za katerega je vložen predlog za oceno invalidnosti, ne more biti uvrščen med trajno presežne delavce do pravnomočne odločitve glede ugotavljanja njegove invalidnosti. Delavec je torej varovan ne le pred prenehanjem delovnega razmerja kot trajnemu presežku, temveč nasploh pred uvrstitvijo na seznam trajno presežnih delavcev.

Posredno varovanje vsebuje tudi 25. člen kolektivne pogodbe dejavnosti, ki opredeljuje delo preko polnega delovnega časa. V 4. odstavku je določeno, da delavcu ni mogoče odrediti dela preko polnega delovnega časa, če bi to ogrozilo njegovo zdravje ali če ima upravičene razloge za njegovo odklonitev (nima zagotovljenega varstva otrok, nima prevoza z javnimi prevoznimi sredstvi, nujni zdravniški pregledi ipd.). Za delavce invalide velja, da bi delo preko polnega delovnega časa ogrozilo njihovo zdravje.

Dodatne pravice delavcev invalidov vsebuje tudi določba 30. člena kolektivne pogodbe de-

javnosti, ki govori o letnih dopustih. Delovnim invalidom na osnovi socialno-zdravstvenega kriterija pripada povečan letni dopust od treh do pet dni. Konkretno trajanje določi delodajalec v svoji podjetniški kolektivni pogodbi oziroma splošnem aktu ali s pogodbo o zaposlitvi.

V tarifnem delu je tudi določba 68. člena, ki govori o solidarnostnih pomočeh. Ob nastanku težje invalidnosti pripada delavcu solidarnostna pomoč v višini najmanj ene povprečne plače delavcev pri delodajalcu oziroma, če je to za delavca ugodnejše – povprečne plače v gospodarstvu Republike Slovenije za pretekle tri mesece. Za mesec marec 2001 je to najmanj 161.138 tolarjev.

Pravice delavcev invalidov iz kolektivne pogodbe dejavnosti veljajo za vse zaposlene v dejavnostih, za katere velja naša kolektivna pogodba. Samo člani SKEI pa lahko uveljavljajo tudi pravico do odškodnine ob nastanku invalidnosti.

Seveda to niso vse pravice delavcev invalidov iz naslova delovnega razmerja, temveč le tiste, ki jih posebej določa kolektivna pogodba dejavnosti.

NAJ SE VE ...

Delodajalec mora zagotoviti, da pristojna oseba oceni hrup in ga, kadar je potrebno, izmeri, da se ugotovi, če so delavci izpostavljeni škodljivemu hrupu. Pristojna oseba je strokovnjak, ki ima dovoljenje za delo, ki ga izda minister za delo oziroma ga določi delodajalec v skladu z 18. členom zakona o varnosti in zdravju pri delu. Meritve je potrebno opraviti pri obstoječem stanju, pri novih ali rekonstruiranih delovnih objektih oziroma delovni opremi ter ob vseh spremembah, ki vplivajo na povečanje tveganja zaradi izpostavljenosti delavcev hrupu. Za delavce, ki so izpostavljeni škodljivemu hrupu, mora delodajalec zagotoviti varnostne ukrepe.

Vir: Pravilnik o varovanju delavcev pred tveganji zaradi izpostavljenosti hrupu pri delu (Uradni list RS, št. 7/2001), ki velja od 16. 2. 2001 in katerega zahteve morajo delodajalci izpolniti najkasneje do 16. oktobra 2001. Delodajalci pa morajo najkasneje do 31. 12. 2005 od drugih razmejiti delovna mesta, na katerih dnevna izpostavljenost hrupu presega 90 dB(A) oziroma konična raven 140 dB(C).

Javni poziv

Zveza svobodnih sindikatov Slovenije poziva vlado in ministristvo za finance, naj se odzove na upravičene zahteve podjetij javnega avtobusnega prometa za znižanje trošarin.

Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije, ki deluje v okvi-

ru ZSSS, je že pred letom dni na ekonomsko-socialnem svetu opozoril na mačehovski odnos države do javnega avtobusnega prevoza. Naš sindikat je predlagal in zahteval, naj se trošarine za avtobusne prevoznike uskladijo s tistimi, ki jih plačujejo žičničarji in železnica. Zagotovila, da se bo problematika reševala v naslednjem proračunu, so ostala zgolj pri obljubah, od katerih pa ni mogoče

živeti. Avtobusni javni prevozniki so vsak dan v slabšem položaju. Ogrožena so delovna mesta in tudi prevozi delavcev, ki uporabljajo javni avtobusni promet kot edino prevozno sredstvo.

Zato ZSSS poziva vlado in ministristvo za finance, naj se takoj odzove na predloge javnega avtobusnega prometa, da se začnejo pogajanja in čim prej zagotovijo ukrepi za znižanje trošarin tem

podjetjem. To zahteva tudi Sindikat delavcev prometa in zvez Slovenije. ZSSS ne more razumeti zavlačevanja vlade, saj ne sme priti do tega, da se bodo problemi reševali le z zapiranjem cest, kot so ukreпали avtoprevozniki, in ne na podlagi argumentov in s pogajanjem socialnih partnerjev.

Mag. Dušan Semolič,
predsednik ZSSS

Slovenija na 28. mestu v svetu

POROČILO O ČLOVEKOVEM RAZVOJU SLOVENIJA 2000-2001

ževanja. Povečan vpis pa je žal verjetno tudi posledica povečane brezposelnosti. Mladi, ki ne dobijo zaposlitve, so se v večji meri odločali za izobraževanje. Čeprav se je pričakovana življenjska doba povečala, je v primerjavi z drugimi državami zdravje v Sloveniji najslabše.

Na višjo uvrstitev

Slovenije je vplival tudi velik delež zaposlenih žensk in tudi visoka raven njihovih plač v primerjavi z moškimi in tudi nadpovprečna udeležba žensk v izobraževanju.

Na lestvici po indeksu človekovega razvoja je na prvem mestu Kanada, sledijo Norveška, ZDA, Avstralija, Islandija, Švedska, Belgija, Nizozemska ...

Blizu nas so: Malta (27), Portugalska (28), Češka (34), Argentina (35), Madžarska (43) ...

Vir: Poročilo o človekovem razvoju Slovenija 2000-2001

študija govori o razvoju socialnega dialoga v Sloveniji, druga pa je povzetek študij posameznih držav kandidat in z nekaterimi ocenami neodvisnih strokovnjakov.

Omenjeni študiji nista tajni in sta bili na voljo vsem udeležencem konference. Prepričan sem, da moje, kot pravite, "neutemeljene kritike, ki ruši ugled Slovenije pri njenih prizadevanjih za polnopravno članstvo v Evropski uniji", objavljene v Novi Delavski enotnosti in ki je v primerjavi z ugotovitvami iz študij pravi balzam, predstavniki evropskih institucij niso brali, so pa verjetno prebrali obe študiji. Če bo porušen ugled Slovenije, vam zagotavljam, ne bo zaradi mene.

Kar zadeva sodelovanje gospodarskih zbornic v socialnem dialogu in vztrajne trditve, da tudi drugje po Evropi zbornice sodelujejo v soci-

Razpustitev Slovenske razvojne družbe bo ogrozila tisoče delavcev

Dušan Semolič je ekonomsko-socialnemu svetu poslal pismo, v katerem predlaga, naj na svoji seji obravnava posledice razpustitve Slovenske razvojne družbe. ZSSS je zaradi tega zaskrbljena, saj posamezne ocene kažejo, da bo kar 2000 delavcev izgubilo delo.

"Smo premajhni, da bi se lahko sprijaznili s tako hudimi posledicami, in imamo tudi preveč grenkih izkušenj. Zato terjamo od lastnikov, da sprejmejo rešitve, ki bodo poleg kapitala in države ščitile tudi delavce," je v svoje pismo zapisal predsednik ZSSS.

**SLOVENIJA
V EVROPSKI UNIJI**

Vse kar mora vedeti Slovenec –
jutrišnji državljani EU

SLOVENIJA
Država v Evropi

Kateri rok je Evropska unija določila za očiščenje vodnih virov?

Odgovor: Evropske države se trudijo, da bi s skupnimi močmi zaščitile okolje, saj onesnaženost ne pozna državnih meja, ampak se lahko hitro razširi po vsej Evropi. Pri zaščiti voda si Evropska unija prizadeva ohraniti in obnoviti vodne vire. S posebnimi direktivami poskuša preprečiti zbiranje kemikalij in drugih škodljivih snovi v rekah in morjih. Evropska unija je določila, da je treba do leta 2010 očistiti vse vodne vire v bližini mest, kjer je veliko odplak.

Vir: publikacija Urada vlade za informiranje

alnem dialogu, bom citiral le en odstavek iz študije: "Na podlagi tradicionalne formule zajema tripartitem tri stranke: vlado, sindikate in delodajalce. Ko so vzpostavljale tripartitne svete, so post-komunistične države kandidatke na splošno sledile tej formuli. Med temi državami je samo Slovenija izbrala drugačno rešitev z vzpostavitvijo tripartitnega sistema, ki vključuje gospodarsko zbornico in obrtno zbornico, kar jima tudi podeljuje prevladujočo vlogo v političnem smislu. Na Malti in v Turčiji gospodarske in industrijske zbornice tudi pripadajo tripartitnim svetom, skupaj z najbolj pomembnimi nacionalnimi delodajalskimi konfederacijami. Vendar pa gospodarske zbornice v teh dveh državah, v nasprotju s Slovenijo, nimajo prevladujoče vloge v tripartitem sistemu."

Nit, ki se vleče skozi obe študiji,

je kritika sodelovanja gospodarske in obrtne zbornice v slovenskem socialnem dialogu. Za Združenje delodajalcev Slovenije v študijah piše, da je bilo ustanovljeno na pobudo gospodarske zbornice in da v političnem smislu ni povsem neodvisno, kar pa ste v svoji razpravi na konferenci skušali ovreči. Osebnostem prepričan, da slovenski sindikati ne ovirajo razvoja Združenja delodajalcev Slovenije in da bodo še naprej podpirali njegovo samostojnost in neodvisnost, saj si želijo na nasprotni strani imeti organizacijo, ki ne bo temeljila na obveznem članstvu. Eden od korakov k neodvisnosti združenja pa bo storjen takrat, ko kot sekretar tega združenja ne boste več branili in zastopali interesov Gospodarske zbornice Slovenije.

Pavle Vrhovec

Sindikatov naj ne skrbi organiziranost delodajalcev

Spoštovani gospod Roš!
Ko sem prebral vaš odmev na mojem poročilo s konference o socialnem dialogu v državah kandidatkah, sem dobil občutek, kot da nisva bila na isti konferenci. Naj vas spomnim, da sta bili podlaga za razpravo dve študiji, ki ju je pripravila neodvisna skupina strokovnjakov po naročilu evropske konfederacije sindikatov ter Evropskih delodajalskih organizacij UNICE in CEEP in ob podpori Evropske komisije. Prva

Posvetovanje o strategiji razvoja slovenskega lesarstva

Sinlesovci zrejo v prihodnost z optimizmom

Konec minulega tedna je Sindikat lesarstva Slovenije (Sinles) na Otočcu organiziral posvetovanje o študiji Strategija razvoja slovenskega lesarstva ... Študijo, izdelano po naročilu Združenja lesarstva Slovenije pri GZS, je pripravil Center za mednarodno konkurenčnost, predstavlja pa magister Miran Zager. Izhodišče avtorjev študije je bilo vprašanje, ali je slovenska lesna panoga dovolj konkurenčna in pripravljena na izzive enotnega trga Evropske unije. Avtorji so razmišljali tudi o tem, kako povečati konkurenčnost našega lesarstva.

Lesna industrija v Evropski uniji je pomembna panoga, saj nanjo odpade šest odstotkov predelovalne industrije. Pri oskrbi s surovinami je v veliki meri samozadostna, saj letni gozdni prirasti za 2,5-krat presegajo gozdni posek. Za lesno industrijo v EU je v zadnjem desetletju značilno skromno povpraševanje ter veliki pritiski na znižanje cen, ki so posledica prevelikih proizvodnih zmogljivosti. Z vstopom Avstrije, Švedske in Finske v EU se je pomen primarnega dela panoge (žage, plošče, stavbno pohištvo) opazno povečal. Primarna lesna industrija v EU je leta 1998 zaposlovala 527 tisoč ljudi in ustvarjala 60 milijard evrov prihodka. Po bruto dodani vrednosti na zaposlenega je lesna industrija pred oblačilno in obutveno industrijo, vendar pa precej zaostaja za kemično in strojno industrijo. Industrija pohištva pa sodi med večje predelovalne panoge, saj zaposluje skoraj milijon delavcev in ustvarja 74 milijard evrov prihodka.

Sicer pa v lesni industriji v EU prevladujejo majhna podjetja, saj kar 96 odstotkov od 335.000 podjetij zaposluje manj kot 20 delavcev. V pohištveni industriji pa so podjetja visoko specializirana. EU je neto izvoznica proizvodov lesne industrije in pohištva. Dejansko pa je lesna panoga v EU nekonkurenčna, zlasti zaradi stroškov materiala in dela, kjer konkurente presega za trikrat. Zato so lesna podjetja prisiljena nenehno investirati v nove tehnologije.

Lesna in pohištvena industrija sta v EU pomembni zlasti z vidika zaposlovanja ter zaradi enakomernejše poselitve ter varovanja življenjskega okolja.

Lesarstvo je za Slovenijo še bolj pomembno kot za EU

Slovenska lesna industrija ima za slovensko gospodarstvo glede na število zaposlenih, realizacijo in bruto dodano vrednost dvakrat večji pomen, kot jo ima ta dejavnost za gospodarstvo EU. Najbolj je v Sloveniji razvito stavbno mizarstvo, sledi pa proizvodnja drugega pohištva. V primerjavi z drugimi industrijskimi panogami pa so imeli lesarji leta 1999 največjo izgubo. Višjo iz-

Udeleženci posvetovanja so menili, da ima Slovenija ugodne možnosti za razvoj lesarstva.

gubo je imel pohištveni del (14 milijonov evrov), medtem ko je izguba primarnega dela panoge znašala 11 milijonov evrov. V primerjavi z drugimi industrijskimi panogami je lesna panoga v Sloveniji med manj rentabilnimi, kar je zlasti posledica delovno intenzivne proizvodnje in premajhnega obvladovanja trgov.

V okviru slovenske predelovalne industrije zaostajata lesna in pohištvena industrija pri bruto plačah na uro za 19 odstotkov, po stroških surovin in materiala pa sta panogi povprečni. Na področju izvoza sodi lesna panoga med podpoprečne. Sicer pa so slovenski lesarji izraziti neto izvozniki, saj je pokritje uvoza z izvozom zelo visoko.

Slovenski lesarji imajo zaradi nizke rentabilnosti poslovanja, visokih izgub in za dvakrat do trikrat manjše produktivnosti kot v primerljivi industriji v EU resne težave s konkurenčnostjo.

V slovenski lesni industriji prevladujejo velika podjetja, saj en odstotek podjetij dosega 25 odstotkov realizacije panoge, trije odstotki podjetij pa več kot 50 odstotkov. Sicer pa je lesna panoga najmočnejša na Notranjskem, kjer je tudi ekonomsko najmočnejša. Največ dobička ustvarjajo lesna podjetja v savinjski regiji, največ izgub pa v Podravju.

Lesna industrija v Sloveniji je v primerjavi z

drugimi panogami nekonkurenčna in največji izgubar med najmanj rentabilnimi, po produktivnosti pa sodi na rep med vsemi panogami v državi.

Zager je poudaril, da moramo nujno dvigniti konkurenčnost slovenske lesne industrije, kar bo mogoče, če bodo podjetja svojo tehnologijo dvignila na evropsko raven. Slovenska lesna industrija ima več prednosti: surovinsko samozadostnost, tradicijo in specifična znanja, velike rezerve pri povečevanju bruto dodane vrednosti, bližino nekaterih potencialnih trgov, uspešna podjetja v panogi, zavest o potrebnosti lesne industrije in gozdarstva ter visoko stopnjo strokovnosti pri negovanju in vzgoji gozdov. Slabosti pa so nizka produktivnost, zastarela tehnološka oprema, premajhna izvozna učinkovitost, slaba strateška usmeritev, slaba kvalifikacijska struktura in prenizka izkoriščenost znanja ter prenizka stopnja promocijskih aktivnosti.

Pomagati bo morala tudi država

Da bi slovenska lesna industrija lahko izkoristila priložnosti, bo morala zožiti in specializirati svoje programe, izobraziti in usposobiti delavce, vlagati v tehnološko posodobitev, poskrbeti za organizacijsko prestrukturiranje in bolj skrbeti za varstvo okolja.

Da bi do leta 2003 panoga dosegla 75 odstotkov produktivnosti lesne industrije v EU, bo potrebno v podjetjih uresničiti celo vrsto notranjih ukrepov za dvig konkurenčnosti (povečanje prodajnih cen, zmanjšanje prodajnih provizij, zmanjšanje reklamacij v jamstveni dobi, zmanjšanje kasnitvenih penalov, zmanjšanje odpadnega materiala, zmanjšanje napak in izmeta, zmanjšanje porabe električne energije, zmanjšanje delovnih norm, povečanje prihodka in povečanje discipline ter uvajanje timskega dela).

Poleg tega pa bodo potrebni tudi zunanji ukrepi v obliki državnih pomoči. Gre za pomoč pri uvajanju novih programov, za podporo izvoznih usmerjenosti, za spodbujanje tržnih pristopov, povezovanja podjetij, internacionalizacije podjetij, programske, tehnološke in organizacijske prenove lesarskih podjetij, za stalno prilagajanje spreminjanju in zniževanju stroškov, za spodbujanje razvojnih jeder v podjetjih, ekologizacijo in harmonizacijo proizvodov in tehnologij ter za spodbujanje razvoja človeških virov. Eden od najbolj kritičnih dejavnikov nizke konkurenčnosti slovenskih lesarjev je nizka izobrazbena struktura zaposlenih z nizko stopnjo usposobljenosti. Lesni industriji primanjkuje kvalificiranih delavcev s srednješolsko izobrazbo, tehnologov, razvojnikov, ekologov in informatikov s fakultetno izobrazbo. Poleg tega ni dovolj usposobljenih menedžerjev in tržnikov.

Razprava na posvetovanju je pokazala, da kljub številnim težavam v panogi sindikalni zaupniki z optimizmom zrejo na perspektive in razvojne možnosti lesne industrije pri nas, saj ima Slovenija vse, kar za razvoj te panoge potrebuje: surovine, tradicijo, znanje in kadre. Samo združiti bo treba moči in znanje ter povečati konkurenčnost in uresničiti druge ukrepe, o katerih govorijo študija.

Odpiralni čas in plačevanje trgovcev v Avstriji

Red določa zakon

Vodstvo Sindikata delavcev trgovine Slovenije (SDTS) je prejšnji teden obiskalo kolege iz avstrijskega sindikata GPA, v katerega so organizirani nameščenci, zaposleni v zasebnem sektorju. Kot je povedal Erich Reichelt, sekretar tega sindikata, odgovoren za tarifno politiko, odpiralni čas trgovin ureja več zakonov in drugih predpisov. Trgovine na turističnih območjih so lahko odprte tudi drugače. Da bi bile trgovine stalno odprte ob nedeljah, pa v Avstriji ni mogoče. Tudi nov predlog, ki ga je pripravil minister, pristojen za gospodarstvo in delo, tega ne predvideva. V sosednji državi pa se je zaradi njegovega predloga že vnel javni spopad.

Zakon ureja obratovalni čas prodajaln na drobno, in to le ob delovnikih. O delu ob nedeljah in praznikih zakon ne določa ničesar. V Avstriji imajo poleg nedelj še 14 praznikov in na te dni ne more delati nihče.

Drugi zakon določa izjeme in nedeljsko delo omogoča na primer na vlakih in železniških postajah, letališčih in v turističnih krajih. Delo ob nedeljah in praznikih ureja posebna kolektivna pogodba. Dodatek je 100 odstotkov, kar velja tudi za tiste, ki so zaposleni le za skrajšani delovni čas.

Odpiralni čas trgovin je omejen na 66 ur tedensko, od ponedeljka do petka so trgovine lahko odprte od 6. do 19,30 ure, ob sobotah pa od 7. do 17. ure. Odpiralni čas ob sobotah so podaljšali

Erich Reichelt,
sekretar GPA

leta 1997 zaradi vpliva sprememb v Nemčiji, prej so bile trgovine ob sobotah lahko odprte le do 13. ure. Ob tej spremembi pa je sindikat dosedel, da imajo delavci, ki delajo v tem sobotnem podaljšanem času, po zakonu pravico biti prosti vsako drugo soboto.

Normalni tedenski delovni čas zaposlenih je 38 ur in pol. Dnevno pa ne sme nihče delati več kot 10 ur. Če delodajalci zahtevajo od zaposlenih, da delajo dlje, jim za prvo uro in pol na teden ni treba plačati nobenega dodatka. Vsako nadaljnjo uro pa morajo plačati 50 odstotkov več. Dodatek za delo po 20. uri je 100-odstoten. Dodatek za delo ob sobotah od 13. do 17. ure (to je dovoljeno v adventu), je tudi 100-odstoten. Delodajalci imajo še možnost, da število opravljenih ur izravnajo po 27 tednih (za pol leta). Vendar morajo pri tem upoštevati, da lahko zaposleni na teden delajo največ 44 ur.

Poseben režim velja za delo od 18,30 do 19,30 ure. Delodajalci so za to uro dolžni plačati 70 odstotkov več. Če se z zaposlenimi dogovorijo, da za to uro izrabijo proste dni, pa je dodatek le 50 odstotkov. Delodajalci imajo tudi možnost, da zaposlenim, ki med tednom delajo več ur, zmanjšajo obseg dela ob vikendih. V tem primeru se vsi dodatki zni-

žajo na 30 odstotkov, trgovke in trgovci pa so lahko prosti tri dni (petek, sobota in nedelja). Če delodajalec te obveznosti ne spoštuje, lahko sindikat za vse prizadete obračuna najvišje možne dodatke in delodajalec jih mora izplačati. To je tudi iztočljivo. Velja načelo, da mora tisti, ki dela v manj prijetnem času, imeti pravico, da dela krajši čas. Za podaljšan vikend se je treba tako žrtvovati z delom med tednom v poznih večernih urah. Na naše vprašanje, ali sta tudi pri njih možni dve evidenci delovnega časa, je Reichelt povedal, da sta možni, vendar le, če se prizadeti delavci s tem strinjajo.

Na vprašanje, kakšne so kazni za kršitve vsega tega, pa je Reichelt povedal, da zelo zelo visoke. Zagrožene kazni so od 500 do 30.000 šilingov, kar je treba pomnožiti s številom zaposlenih. Če je v trgovini 200 trgovk in trgovcev, je najmanjša kazen 100.000 šilingov.

Ekipa SDTS pred sedežem GPA na Dunaju (od leve): Franc Werner Petek, bivši predsednik in prevajalec, Sandi Bartol, sekretar, Nevenka Knapič, podpredsednica, Franci Lavrač, predsednik, in Stane Drobnič, sekretar območnega odbora za Ljubljano z okolico

pogodbah, vendar ima enako veljavo, kot da bi bila zapisana v zakonu.

In kaj se zgodi, če delodajalec pride v finančne težave ali celo stečaj? Za takšne primere delodajalci v Avstriji po zakonu vplačujejo prispevke v poseben sklad, iz katerega prejmejo prizadeti delavci vse tisto, česar jim njihov delodajalec ni izplačal.

F. K.

Tudi v Italiji je red

Kolegi iz GGIL Furlanije-Juljske krajine so nam povedali, da je bila tudi Italija pred dilemo, ali popolnoma liberalizirati obratovalni čas ali pa ga regulirati s predpisi. Zaradi tega so izvedli referendum, ki je pokazal, da Italijani ne želijo, da bi bile prodajalne odprte, kakor bi se trgovcem zahotelo. Parlament je zato leto 1996 sprejel zakon, ki zelo omejuje nedeljske nakupe. Obratovalni čas prodajaln je tedensko omejen na 56 ur, s tem da mora biti najmanj en dan v tednu trgovina zaprta. Trгоvec lahko odpre trgovino ob nedeljah od januarja do novembra samo osemkrat in pri tem mora upoštevati posebnosti kraja, kjer posluje.

Bolj liberalen obratovalni režim je v turis-

tičnih skupnostih in regijah. Vendar je tudi tam obratovalni čas maksimiran, trgovci morajo imeti trgovino zaprto vsaj en dan v tednu.

Pri določanju obratovalnega časa v posameznih lokalnih skupnostih je vzpostavljen dialog med trgovci, sindikati in lokalno skupnostjo. Lokalna skupnost pa s svojimi občinskimi redarji in policijo strogo nadzira izvajanje zakona o obratovalnem času prodajaln.

Za delo ob nedeljah prejmejo zaposleni kar za 130 odstotkov višje plačilo. Kazni za kršitve so izredno visoke, saj poleg mandatne kazni kršitelja lahko doleti tudi zaprtje poslovnic.

Sandi Bartol

S Heleno Bešter, članico uprave Kapitalske družbe, smo se pogovarjali o prostovoljnem dodatnem pokojninskem zavarovanju

Podjetja in sindikati naj ne nasedajo nerealnim obljubam

Pokojnine po novem bodo manjše in zanje bomo morali delati dlje. Dodatno pokojninsko zavarovanje je torej nujno potrebno. Sedaj je čas, da se podjetja s sindikati in z zaposlenimi dogovorijo o dodatnem pokojninskem zavarovanju. Na kaj naj bodo sindikati posebej pozorni, kaj lahko zavarovanci pričakujejo in komu naj zaupajo? O dodatnem zavarovanju morajo nujno razmišljati zlasti vsi mlajši delavci.

Pokojninska reforma je prinesla več sprememb. Katere so ključne novosti za zaposlene, ki bi se jih moral vsakdo zavedati?

Pokojninska reforma je uvedla vrsto sprememb, ki pomenijo, da bomo v pokoj odhajali starejši in da bo osnovna pokojnina nižja. Če smo po starem sistemu ob izpolnitvi pogojev lahko pričakovali, da bo pokojnina znašala približno 85 odstotkov povprečne plače v najugodnejših desetih letih dela, lahko po novem sistemu pričakujemo le pokojnino v višini 72,5 odstotka povprečja 18 let. V pokoj bomo odhajali starejši in z več delovne dobe. Če polne upokojitvene starosti in pokojninske dobe ne bomo dosegli, bodo višino naše pokojnine znižali še odbitki za vsako manjkajoče leto.

Zakaj pa je novi zakon tako strog oziroma neugoden?

Glavni razlog za pokojninsko reformo je bilo naglo naraščanje števila upokojujencev, manjši naravni prirastek prebivalstva in vedno daljša življenjska doba. Vse to skupaj se kaže v vedno bolj neugodnem razmerju med delovno aktivnim prebivalstvom in upokojujenci. Še leta 1981 smo na enega prejemnika pokojnine imeli 3,28 aktivnega zavarovanca, že leta 2000 pa le še 1,7 zavarovanca. Do tega je prišlo tudi zaradi močnega zmanjšanja števila zavarovancev in sočasnega močnega povečanja števila užitvalcev pokojnin (z 272.000 na 471.000). Ti podatki jasno kažejo, da so se pogoji zelo zaostriili in da stari sistem več ne omogoča normalnega izplačevanja pokojnin.

Študije celo opozarjajo, da bo do leta 2020 število upokojujencev večje od števila zaposlenih.

Je to slovenska posebnost ali je podobno tudi v drugih evropskih državah?

Zelo podobno je tudi v drugih državah, s to razliko, da so v nekaterih državah svoj pokojninski sistem preuredili že pred nami, tako da podobni pokojninski sistemi, kot se uvažajo pri nas, že uspešno delujejo.

Kot primer bi lahko navedla Švico, ki je reformo pokojninskega sistema zelo smelo zastavila že leta 1985. Zaradi šibkega socialnega sistema, ki zagotavlja dokaj nizke pokojnine, je postalo dodatno pokojninsko zavarovanje

Mag. Helena Bešter ima večletne izkušnje na področju pokojninskih zavarovanj in zavarovalništva. Sodelovala je tudi pri reformi pokojninskega sistema in pripravi pokojninskega zakona.

obvezno. Švica se po več kot 15 letih od uvedbe dodatnega zavarovanja, ki so ga delodajalci dolžni zagotavljati svojim zaposlenim, lahko pohvali, da ima v pokojninskih skladih več sredstev, kot je njen BDP.

Kdo vse mora potem začeti razmišljati o dodatnem pokojninskem zavarovanju?

V sistem dodatnega pokojninskega zavarovanja naj se vključijo vsi zaposleni, ki so vključeni v sistem obveznega pokojninskega zavarovanja in jim do upokojitve manjka več kot 10 let. Mlajši kot so, pomembnejše je, da se vključijo v sistem dodatnega pokojninskega zavarovanja, saj bodo dodatne pokojnine višje, če bo doba vplačevanja daljša.

Samo za primer bi navedla nekaj števil. Če se na primer 40 let star moški odloči za vplačevanje premij za dodatno pokojninsko zavarovanje in plačuje 10.000 tolarjev mesečno, bo pri povprečni 6-odstotni letni donosnosti sredstev v obdobju varčevanja ob upokojitvi pri 60 letih imel na svojem računu zbranih približno 4,2 milijona tolarjev in bo do konca svojega življenja prejemal dodatno pokojnino v višini okrog 26.000 tolarjev na mesec. In še drug primer, če se 25 let stara ženska odloči za dodatno pokojninsko zavarovanje in vplačuje po 10.000 tolarjev mesečno, bo imela ob upokojitvi pri 60 letih zbranih skoraj 13 milijonov tolarjev, kar ji bo zagotavljalo dodatno pokojnino v približni višini 68.000 tolarjev na mesec.

To so seveda le teoretični izračuni. Na višino zbranih sredstev na osebnem računu namreč poleg višine vplačane premije vpliva še

uspešnost sklada ali družbe, ki upravlja sredstva, spol zavarovanca, tablice smrtnosti ob upokojitvi, morebitna enkratna dodatna vplačila na račun zavarovanca in podobno.

Kaj je torej dodatno pokojninsko zavarovanje?

Prostovoljno dodatno pokojninsko zavarovanje je zbiranje denarnih sredstev na osebnih računih zavarovancev, ki so vključeni v to obliko zavarovanja z namenom, da si ob dopolnitvi določene starosti ali v drugih primerih, določenih v pokojninskem načrtu, zagotovijo dodatno pokojnino ali druge pravice (npr. predčasna dodatna pokojnina, dodatna invalidska, dodatna družinska pokojnina).

Dodatno pokojninsko zavarovanje si lahko vplačuje vsak sam ali pa ga zanj vplačuje podjetje? V katerih primerih ga vplačuje podjetje?

Odločitev, da bo premije dodatnega pokojninskega zavarovanja vplačevalo podjetje, sprejme vsako podjetje samo. Gre za dogovor med poslovođstvom podjetja, zaposlenimi in sindikati. Pri tem ne gre zgolj za poslovno odločitev, da bomo v podjetju svojim zaposlenim vplačevali premije za dodatno pokojninsko zavarovanje, gre tudi za poslovno filozofijo podjetja v odnosu do zaposlenih. Praksa v tujini kaže, da je sistem dodatnega pokojninskega zavarovanja vgrajen v strateške odločitve in tudi v sisteme nagrajevanja in dodatne motivacije zaposlenih.

Kakšna je vloga sindikatov pri tem?

Pokojninska reforma je sprejeta in bistvenih sprememb ni moč uvesti v razumnem času. Z reformo se zato moramo vsi sprijazniti. Žal pa posamezniki še vedno slabo poznajo njene novosti, še posebej na področju dodatnih zavarovanj. Raziskave, ki smo jih v Kapitalski družbi naredili, kažejo, da se veliko ljudi v Sloveniji sploh ne zaveda, v kakšen položaj bodo prišli ob upokojitvi. Še posebej se tega ne zavedajo mlajši in jih zato moramo obveščati in izobraževati. Sindikati lahko za izobraževanje vseh zaposlenih storijo veliko. Osveščanje vseh zaposlenih tako o reformi kot o ponudnikih in pasetih ali prednostih različnih pokojninskih načrtov je naloga, ki bi jo sindikati morali izvesti čim prej.

Sindikati lahko odigrajo pomembno vlogo tudi pri odločitvi, s katerim ponudnikom dodatnih pokojninskih zavarovanj bi se veljalo "poročiti". Pri izbiri najprimernejšega pokojninskega načrta naj ne bi prevladal le čist poslovni interes podjetja.

Ponudnikov dodatnega pokojninskega zavarovanja je veliko.

PРАВНА SVETOVALKA

Lučka Böhm, svetovalka
predsedstva ZSSS

Za razmišljanje o upokojitvi je še veliko prezgodaj

Vprašanje: Rojena sem leta 1960 in sem

zaposlena od 1. 8. 1977. Letos bom dopolnila 24 let pokojninske dobe. Imam enega otroka. Kdaj bom izpolnila minimalne pogoje za upokojitev? Ali me delodajalec sme razporediti med presežne delavce? Ali bodo vse članice Evropske unije imele enake pogoje za starostno upokojevanje?

Odgovor: Pogojev za starostno upokojitev še dolgo ne boste dopolnili. Starostno se ne morete upokojiti pred dopolnitvijo "polne" pokojnin-

ske dobe. Če vam bo pokojninska doba še naprej tekla neprekinjeno, boste polno pokojninsko dobo 38 let dosegli šele 1. 8. 2015. Kot najbrž veste, se je namreč lani začela pokojninska reforma, zaradi katere se ženskam "polna" pokojninska doba postopoma daljša s 35 na 38 let. Vi ste še tako mladi, da se boste upokojili šele po zaključku prehodnega obdobja.

Za starostno upokojitev pa boste morali poleg 38 let pokojninske dobe biti tudi dovolj stari. V bodoče se bodo zaradi pokojninske reforme ženske upokojevale bistveno starejše, kot je to veljalo doslej. Po zaključku prehodnega obdobja bodo namreč ženske s "polno" pokojninsko dobo morale biti za starostno upokojitev stare najmanj 58 let. Leta 2015 boste vi stari šele 55 let. Na račun enega otroka, se vam bo ta splošna minimalna upokojitvena starost smela znižati za 8 mesecev. Znižati pa se vam bo smela tudi na račun zavarovalne dobe, ki ste jo zbrali pred svojim 18. rojstnim dnevom. Žal niste navedli točnega datuma rojstva. Najverjetneje pa ste se zaposlili približno eno leto pred svojim 18. rojstnim dnevom. Točno število mesecev veste le vi. Za vsak mesec pred 18. letom se vam bo lahko znižala minimalna upokojitvena starost za en me-

sec. Če ste se torej pred 18. rojstnim dnevom zbrali 12 mesecev pokojninske dobe, boste upravičeni do 12 mesecev znižanja.

Ker ne vem, kdaj ste se točno rodili, točnega datuma ne morem izračunati. Navajam izračun za primer, če imate 12 mesecev zavarovanja pred 18. letom. Skupno znižanje po obeh kriterijih (en otrok in zavarovalna doba pred 18. rojstnim dnevom) bi v tem primeru pri vas znašalo 20 mesecev. Starostno bi se torej smeli upokojiti stari 56 let in 4 mesece. Torej približno leta 2016.

Če zaradi kakršnega koli razloga ne boste zbrali 38 let pokojninske dobe, pa se boste smeli starostno upokojiti šele pri starosti 60 let in 4 mesece.

Kot vidite, leta 2001 nima smisla razmišljati o rešitvi pred uvrstitvijo med trajne presežne delavce s pomočjo upokojitve. Za to ste še mnogo premradi. Delodajalec ne sme med presežne delavce uvrstiti tistih starejših delavcev, ki jim za starostno upokojitev manjka največ 5 let zavarovalne dobe. Vam, žal, manjka več kot 5 let.

Zaenkrat Evropska unija še ne razmišlja o enotni ureditvi upokojitvenih pogojev.

Kakšna je pri tem vloga Kapitalske družbe in njenega Kapitalskega vzajemnega pokojninskega sklada?

Agencija za trg vrednostnih papirjev je Kapitalski družbi izdala dovoljenje za oblikovanje vzajemnega pokojninskega sklada, in sicer Kapitalskega vzajemnega pokojninskega sklada. Dovoljenje, ki ga je dobila Kapitalska družba, pomeni začetek novega poglavja na področju finančnih storitev in tudi novo kakovost v ponudbi dodatnih pokojninskih zavarovanj. Vzajemni pokojninski skladi so namreč v razvitem svetu prevladujoča oblika, saj omogočajo najbolj moderno in transparentno poslovanje. Zavarovanec lahko ves čas pregleduje stanje privarčevanih sredstev in preverja uspešnost upravljanja naložb. Podatki o vrednosti pokojninskih skladov bodo objavljeni podobno, kot se objavljajo vrednosti delnic in vzajemnih skladov na borznih straneh naših časnikov.

Zakaj naj bi svoj denar in dodatno pokojnino zaupali Kapitalski družbi?

Kapitalska družba uspešno upravlja in plemeniti preko 140 milijard kapitala slovenskih podjetij. Ima visoko usposobljene in izkušene strokovnjake, ki so aktivno sodelovali pri pripravi sedanjega zakona o pokojninskem in invalidskem zavarovanju. Kapitalska družba je zanesljiv, dolgoročen in varen poslovni partner tudi zato, ker za vplačana sredstva dodatnih pokojnin v Kapitalski vzajemni pokojninski sklad jamči Kapitalska družba s svojim premoženjem.

Predvsem pa ima Kapitalska družba ogromno izkušenj, saj že upravlja Prvi pokojninski sklad, ki ima več kot 100.000 pričakovanih članov in Sklad obveznega dodatnega pokojninskega zavarovanja, v katerega se je v slabih treh mesecih poslovanja steklo že prek 900 milijonov sredstev.

Kot sem že omenila, je oblika vzajemnih pokojninskih skladov tudi v tujini najbolj razširjena in najbolj zanesljiva. Vsi kapitalski dobrički, doseženi pri upravljanju zbranih sred-

stev zavarovancev, se takoj prenašajo na osebne račune zavarovancev.

V čem se pokojninski načrt Kapitalskega vzajemnega pokojninskega sklada razlikuje od drugih ponudnikov?

Menim, da ima kar nekaj prednosti, bistvena je velika stopnja prilagodljivosti željam in zmožnostim tako posameznika kot tudi podjetij. Tako recimo pokojninski načrt Kapitalskega vzajemnega pokojninskega sklada predvideva možnost mirovanja, kar pomeni, da lahko vplačevanje premij iz različnih razlogov za nekaj časa miruje. Možno je tudi variiranje višine premij glede na finančni položaj posameznika. Ob koncu vplačevanja premij pa se lahko posameznik odloči tudi za pridržanje pravic, kar pomeni, da se mu pokojnina začne izplačevati šele takrat, ko se bo za to odločil sam.

Med ponudniki dodatnega pokojninskega zavarovanja so močno zastopane tudi zavarovalnice. Kakšna je bistvena razlika med njihovimi pokojninskimi načrti in pokojninskim načrtom Kapitalskega vzajemnega pokojninskega sklada?

Če se odločite za vplačevanje premij pri eni od zavarovalnic, se po mojem mnenju za to zavarovalnico avtomatično zavežete do konca. Če pa premijo za dodatno pokojnino vplačujete pri Kapitalskem vzajemnem pokojninskem skladu, vam je Kapitalska družba ob upokojitvi dolžna pripraviti ponudbo vsaj treh različnih zavarovalnic. Glede na to, da je obdobje do upokojitve dolgo, je dobra stran zavarovanja pri nas ta, da si boste tako lahko za izplačevanje pokojnine izbrali zavarovalnico, ki bo ob vaši upokojitvi najboljše na trgu.

Kakšni pa bodo donosi, ki poleg varnosti zavarovanj vsekakor pomembno vplivajo na višino dodatne pokojnine?

Donosi močno vplivajo na višino zbranih

sredstev in na višino dodatnih pokojnin. Danes so jasni le zajamčeni donosi. Ti so v našem pokojninskem načrtu opredeljeni s 50 odstotki povprečne letne obrestne mere za državne vrednostne papirje. To je najnižja možna donosnost. Kakšni bodo realni donosi, je danes težko napovedati. Odvisni bodo od spretnosti pri upravljanju zbranih sredstev, od razmer na kapitalskih trgih, od stabilnosti slovenskega gospodarstva in ne nazadnje od gospodarskih razmer v svetu. V Kapitalski družbi imamo dovolj znanja in izkušenj, da bomo lahko dosegli ustrezne donose. Pri upravljanju zbranih sredstev bomo sledili ciljem, ki bodo omogočali sorazmerno visoko stopnjo varnosti in likvidnosti. Sredstev torej ne bomo vlagali v tvegane naložbe, pri katerih je ob prav visokem tveganju donos lahko zelo visok.

V podobno organiziranih vzajemnih pokojninskih skladih v tujini je donosnost med 4 in 10 odstotki na leto. Iz tega lahko sklepamo, da so obljube o povprečnih višjih letnih donosih verjetno precej nerealne. Zato vsem svetujem, naj lepim, a nerealnim obljubam ne nasedejo.

Za lažjo predstavo, kaj pomenijo donosi, pa lahko navedem primer informativnega izračuna pri dveh različnih stopnjah povprečne letne donosnosti sredstev v obdobju varčevanja za moške, ki bi varčevali 35 let in vplačevali po 10.000 tolarjev mesečno. Pri povprečni štiri odstotni letni donosnosti bi dodatna mesečna pokojnina znašala 53.456 tolarjev, pri osem odstotni donosnosti pa že 126.924 tolarjev. Razlika je očitna!

Kje lahko posameznik, sindikalist ali podjetje dobi odgovore na vsa druga vprašanja, na katera niste odgovorili?

Vse odgovore, tudi informativni izračun, je mogoče dobiti na brezplačnem telefonu Kapitalske družbe 080-2345. Podjetja ali sindikati lahko za individualne predstavitve pokličejo Ljubo Plaskan, tel. 01/47-46-720. Na voljo je tudi spletna stran www.kapitalska-druzba.si.

Varnost in zdravje pri delu

Novi zakon koristen za delavce in za delodajalce

Ena od temeljnih pravic delavcev je, da delajo v okolju in razmerah, v katerih je poskrbljeno za njihovo varnost in zdravje pri delu. Kako so delodajalci doslej skrbeli in kako skrbijo za zdravje in varnost delavcev? Lani sprejeti zakon o varnosti in zdravju pri delu bodo morali v podjetjih začeti uresničevati konec julija letos. Kaj bo prinesel delavcem? Se bo skrb za varnost in zdravje pri delu povečala ali ne? O teh in še nekaterih vprašanih smo se pogovarjali s sindikalnimi zaupniki na ptuj-skem območju.

Podjetje delavcem zagotavlja ustrezno zaščitno opremo

Leopold Orešek, Pleskar Ptuj: Narava našega dela je takšna, da večina delavcev opravlja delo na terenu. Kljub temu pa podjetje dobro skrbi za varnost in zdravje pri delu. V podjetju imamo za to področje tudi posebno službo, ki sistematično skrbi za izvajanje vseh potrebnih ukrepov. Njihovo izvajanje pa nadzira tudi inšpekcija za delo. Zato bi v našem podjetju težko našli delavca, ki denimo dela brez čelade, ki ni pripet z varnostnim pasom, ki nima ustrezne delovne opreme in podobno. Zaradi vsega tega smo imeli v zadnjih letih v našem podjetju malo delovnih nesreč. V glavnem je šlo za nekaj zdrsov, kakšne večje nesreče pa – na srečo – nismo imeli. Tako je tudi zaradi tega, ker podjetje pri skrbi za varnost delavcev ne varčuje: vedno imamo na voljo ustrezne delovne obleke, zaščitna sredstva, ustrezno opremo in podobno. To se mi zdi za varno delo zelo pomembno.

Nov zakon o varnosti in zdravju pri delu poznam. O njem smo se že pogovarjali na seji sveta delavcev. Delavci ocenjujemo, da je novi zakon dober, zato bomo zavzeto sodelovali pri njegovem uresničevanju.

Novi zakon bo izboljšal razmere

Majda Horvat, Valido: Naše podjetje ima veliko težav, saj je v postopku prisilne poravnave, poleg tega pa je odpuščalo trajno presežne delavce in jih verjetno še bo. Kljub vsem težavam pa je v podjetju za varnost in zdrav-

je pri delu dobro poskrbljeno. Zaradi tega nimamo veliko delovnih nesreč.

Novi zakon bo po mojem mnenju razmere na področju varnosti in zdravja pri delu v podjetjih še izboljšal. V našem podjetju nimamo sveta delavcev, zato bomo delavci izvolili delavskega zaupnika za to področje.

Novi zakon je dober za delavce

Edi Veršič, Gradbeno podjetje Ptuj: Naše podjetje ima zaposlenega varnostnega inženirja, ki skrbi za izvajanje ukrepov na področju varnosti in zdravja pri delu. Ker delamo v glavnem na terenu, delavci tudi sami skrbimo za izvajanje varnostnih ukrepov. Če delavca, ki ne uporablja varnostne opreme, zasači inšpektor za delo, mora plačati kazen. Zaradi ustreznega odnosa do varnosti je bilo v našem podjetju v zadnjih letih malo nesreč pri delu.

Novi zakon o varnosti in zdravju pri delu se mi zdi za delavce dober. Naše podjetje je trenutno v postopku prisilne poravnave. Če bo uspela, kar delavci upamo, bomo izvolili tudi delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu, saj sveta delavcev nimamo. Prepričan sem, da bo uresničevanje novega zakona še izboljšalo razmere na področju varnosti in zdravja pri delu.

Novi zakon o varnosti in zdravju pri delu se mi zdi za delavce dober. Naše podjetje je trenutno v postopku prisilne poravnave. Če bo uspela, kar delavci upamo, bomo izvolili tudi delavskega zaupnika za varnost in zdravje pri delu, saj sveta delavcev nimamo. Prepričan sem, da bo uresničevanje novega zakona še izboljšalo razmere na področju varnosti in zdravja pri delu.

V uresničevanje zakona se bodo vključili tudi delavci

Majda Planinc, Planika – obrat Majšperk: Naše podjetje je že doslej posvečalo veliko pozornosti zdravju in varstvu pri delu, zato imamo malo nesreč pri delu. Za varno delo smo tudi ustrezno opremljeni, saj imajo denimo vsi stroji posebno zaščitno opremo, ki

delavce varuje pred nesrečo.

Prepričana sem, da se bodo zaradi novega zakona razmere še izboljšale, saj bo posledic odgovornost delodajalca in delavcev za izvajanje ukrepov na področju varnosti in zdravja pri delu še veliko večja. V uresničevanje novega zakona o varnosti in zdravju pri delu se bomo preko sveta delavcev, ki deluje v podjetju, vključili tudi delavci.

Novi zakon bo zaostрил odgovornost

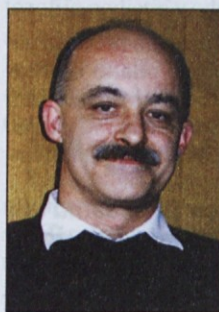

Janez Toplak, Opekarna Ptuj: V našem podjetju skrbijo za načrtovanje in izvajanje ukrepov na področju varnosti in zdravja pri delu zasebniki, ki so specializirani za to dejavnost. Delo opravljajo zelo dosledno in nas opozarjajo na pomanjkljivosti, ki jih moramo

v določenem roku odpraviti. Zaradi odgovornega izvajanja ukrepov na področju varnosti in zdravja pri delu v preteklosti nismo imeli dosti nesreč. Tudi zaščitnih sredstev imamo vedno dovolj. Moti me samo to, da se zdravniški pregledi ne izvajajo dovolj redno, verjetno tudi zaradi tega, ker podjetje varčuje, kjer je to le mogoče.

Novi zakon bo odgovornost za varnost in zdravje pri delu še zaostрил, dejansko pa bodo od njegovega uresničevanja imeli koristiti tako delodajalci kot delavci.

Zavest o pomembnosti varnosti in zdravja pri delu se je okrepila

Ivan Potočnik, Talum Kidričevo: V našem podjetju zadnja leta vsi – menedžerji in delavci – posvečamo varnosti in zdravju pri delu izjemno skrb. Za to gre zahvala tudi posebni skupini, v kateri poleg vodje delata še dva strokovnjaka za vprašanja varnosti in

zdravja pri delu. Število nesreč pri delu se iz leta v leto zmanjšuje, prav tako pa se posledic nesreč pri delu. Nadzor nad izvajanjem ukrepov za varnost in zdravje pri delu je zelo strog. Kdor ne spoštuje ukrepov, krši delovne obveznosti. V zadnjem času se je okrepila tudi zavest delavcev v zvezi z varnostjo in zdravjem pri delu. Skratka, na tem področju so v našem podjetju opazni zelo pozitivni premiki.

Sistem varnosti in zdravja pri delu v našem podjetju je tako dober, da novi zakon ne bo veliko spremenil. Vsekakor pa je novi zakon dober. Delodajalci, ki so doslej zanemarjali in izigrali ukrepe za varno in zdravo delo, tega posledic ne bodo več mogli početi.

Požari nas vedno bolj ogrožajo

V noči od sobote na nedeljo so ognjeni zublji uničili kopališče v Termah Zreče. V času požara v njem na srečo ni bilo ljudi. Gasilec iz Zreč, Slovenskih Konjic, Stranic in Vitanja je ogenj uspelo omejiti, kljub temu pa je uničil dragoceno opremo in naprave termalnega kopališča. Požar je po prvih ocenah povzročil za več milijonov mark škode. V Termah Zreče upajo, da bodo posledice nesreče odpravili čim prej, saj imajo za bližnje praznike zasedene že vse zmogljivosti. Potrebni bodo veliki naporji vodstva podjetja in vseh zaposlenih. Ti so v preteklosti že velikokrat dokazali, da ni ovire, ki je z voljo, vztrajnostjo, znanjem in trdim delom ne bi mogli premagati. Verjamemo, da bo tudi tokrat tako!

V zadnjih osmih mesecih je v velikih podjetjih na Celjskem že petkrat gorelo. Septembra je bil požar v Gorenju, nato je zagorelo v Steklar- ni Rogaška, v začetku letošnjega leta v Cinkarni Celje in v Kili Libo- je, zadnji vikend pa v Termah Zreče. Samo upamo lahko, da se požari ne bodo nadaljevali.

T. K.

AZBEST UBIJA ZAHRTNO

Uživanje surovega sadja in zelenjave petkrat na dan lahko prepreči izbruh azbestne bolezni

Znano je, da imajo azbestne bolezni dolgo latentno dobo, preden v resnici izbruhne. Ko bolezen enkrat izbruhne, je ni mogoče več ustaviti. Zato je potrebno storiti vse, da do izbruha sploh ne pride. Azbestna bolezen izbruhne le pri določenem odstotku delavcev, ki so bili izpostavljeni azbestu. V marsičem na to vpliva prirojena odpornost posameznika. Pokazalo pa se je, da nekatere nezdrave navade pospešujejo izbruh bolezni. Pljučni rak tako dvakrat pogosteje izbruhne pri osebah, ki pojedjo malo surovega svežega sadja in zelenjave. Prehrana z veliko maščob in nenasičenih maščobnih kislin pa povečuje tveganje za pljučnega raka. Če se namreč ljudje tako prehranjujejo, je v njihovi prehrani premalo zaščitnih snovi (vitaminov, mineralov in antioksidantov).

KDOR SE ŽELI ZAŠČITITI PRED IZBRUHOV RAKA, MORA NAJMANJ ŠTIRIKRAT NA DAN OZIROMA PRI VSAKEM OBROKU HRANE POJESTI NEKAJ RAZLIČNEGA SUROVEGA SADJA IN ZELENJAVE! PRIPOROČENA KOLIČINA JE VSAJ 400 GRAMOV NA DAN!

Spremeniti prehrabene navade ljudi ni preprosto. Ljudje si moramo najprej razjasniti, zakaj je to potrebno. Spremembe navad so mogoče le pri pravi motivaciji. Želja po ohranitvi zdravja je lahko takšna motivacija. Pomembno pa je, da se v program načrtovane spremembe vedenja vključijo tudi družina in drugi ljudje, s katerimi posameznik živi skupaj. Dr. Sonja Valič iz Zavoda za zdravstveno zavarovanje Nova Gorica poroča, da je oddelek za socialno medicino tega zavoda povabil delavce in upokojene delavce tovarne Salonit Anhovo, naj se vključijo v male podporne skupine po 10 do 15 udeležencev s programom "Z varovalno prehrano do boljšega zdravja". Srečanja skupine potekajo v Delavskem domu v Desklah. Udeležba je brezplačna. Delovanje člana v skupini je zaščiteno in po dogovoru ostane v skupini. Program obsega šest srečanj po dve uri ob petkih zvečer. Dve srečanja sta namenjeni individualnemu prehranskemu svetovanju, na drugih poteka delo v skupini. Vsebine programa so načela zdrave prehrane, oblikovanje zdravih prehranskih navad, pravilna sestava hrane in izbor živil, zdrava priprava hrane, energijska gostota hrane, režim prehrane, debelost in uravnavanje telesne teže, zdrava prehrana v vseh starostnih obdobjih. Cilj je udeležence spodbuditi in usposobiti za zdrav način življenja z dobro, uravnoteženo in zdravo prehrano, ki vključuje vsakodnevno uživanje sadja in zelenjave štiri- do šestkrat na dan v skupni priporočeni količini vsaj 400 gramov dnevno. Cilj je tudi zmanjšanje uporabe maščob pri pripravi in izbiri živil.

Program je interdisciplinaren in zahteva profesionalno delo različnih izvajalcev. Njegov cilj je odpreti pozitivno perspektivo ljudem, ki zaradi azbesta žive v strahu. Upajmo, da program, ki so ga pripravili prostovoljci, zaradi pomanjkanja sredstev ne bo zamrl in da ga bodo v bodoče finančno podprle občine, država ter tovarna Salonit Anhovo.

Lučka Böhm

Vir: Mednarodni posvet o zmanjšanju posledic izpostavljenosti azbestu, Nova Gorica, 9. novembra 2000

Sindikalna lista

April 2001

Gospodarske dejavnosti
(temelj je SKP
za gospodarstvo)
SITJavni sektor*
(nekdanje
negospodarstvo)
SIT

Prvi del

1. Dnevnice

- cela dnevnic	(nad 12 do vključno 24 ur odsotnosti)	3.500,00	4.156,00
- polovična dnevnic	(nad 8 do 12 ur odsotnosti)	1.750,00	2.077,00
- znižana dnevnic	(od 6 do 8 ur)	1.218,00	1.447,00

2. Kilometrini	(od 2. 11. 2000 dalje)	52,80	52,80
	(od 14. 11. 2000 dalje)	49,86	49,86
	(od 23. 1. 2001 dalje)	51,24	51,24
	(od 6. 2. 2001 dalje)	51,90	51,90
	(od 20. 2. 2001 dalje)	52,83	52,83
	(od 5. 3. 2001 dalje)	52,26	52,26
	(od 20. 3. 2001 dalje)	51,72	51,72
	(od 3. 4. 2001 dalje)	52,83	52,83

3. Ločeno življenje*	84.435,00	60.671,00

4. Prenočišče – povračilo stroškov prenočevanja do višine zneska po predloženem računu, ki ga odobri delodajalec

5. Regres za prehrano (od 1. 1. 2001)		
- po SKPGD (na delovni dan)	602,00	602,00

Drugi del

1. Jubilejne nagrade

- po SKPGD (delo pri zadnjem delodajalcu)		
- za 10 let	60.518,00	51.005,00
- za 20 let	90.777,00	76.507,00
- za 30 let	121.036,00	102.009,00

2. Odpravnina ob upokojitvi	422.176,00	621.936,00
oziroma dve plači delavca, če je to zanj ugodneje		oziroma tri plače delavca, če je to zanj ugodneje

3. Solidarnostne pomoči*		
- po SKPD – ob smrti delavca	126.652,00	102.009,00
- ob smrti v ožji družini	63.326,00	-

4. Minimalna plača (od 1. 1. 2001)	84.418,00	84.418,00

5. Zajamčena plača (od 1. 1. 2001)	44.367,00	44.367,00

6. Regres za letni dopust		
- najmanj	107.712,00	117.298,00
- ali največ	145.118,00	
	(70 % povprečne slovenske plače)	

* 1. Javni sektor tudi v okviru gospodarskih dejavnosti izplačuje ločeno življenje po zakonu (Uradni list RS št. 87/97).
2. V javnem sektorju se uporablja zakon, za jubilejne nagrade in solidarnostno pomoč pa kolektivna pogodba.

Pogovor s stavkajočimi delavci podjetja Kompas Hoteli Slovenj Gradec

Popravljanje starih krivic je povzročilo nove!

Delavci družbe Kompas Hoteli v Slovenj Gradcu, ki je bila v preteklosti nosilec turističnega razvoja v mestu in celotni Mislinjski dolini, so stavkali osem dni. Z njimi smo se pogovarjali prejšnji teden, preden je stečajni upravitelj prišel mednje in jim izročil listine, s katerimi so se lahko prijavili na zavodu. Takrat so stavko tudi prekinili. Stavkajoči so od vodstva podjetja zahtevali izplačilo februarskih plač in izplačilo premalo izplačanih plač ter regresov za letni dopust za pet let nazaj.

O težavah, ki so pestile delavce podjetja Kompas Hoteli, smo se pogovarjali s predsednikom stavkovnega odbora Slavkom Božičem ter delavkami in delavci Ivico Hribernik, Dragico Pirtovšek, Seadom Kavgičem, Marjeto Kališnik, Tatjano Pavlič in Andjo Barunčič.

“Naše podjetje, ki je bilo nosilec razvoja turizma na Koroškem, je poslovalo v okviru Kompas, s katerim smo se združili v sredini sedemdesetih let,” pravi Božič. “Združitev je bila za naše podjetje koristna, saj je omogočila obnovo hotela in hitrejši razvoj. Podjetje je takrat vodil Ivan Merzdovnik, ki je med delavci veljal

Sead Kavgič

Marjeta Kališnik

Ostali brez premoženja

V teku pa sta še dva denacionalizacijska postopka, in sicer za del hotela Kompas v Slovenj Gradcu (denacionalizacijskemu upravičencu naj bi vrnilo okoli 38 odstotkov hotela) in za Pizzerijo v središču mesta, ki naj bi jo denacionalizacijskemu upravičencu vrnilo v celoti.

“Za vse objekte, ki jih je imelo naše podjetje v lasti in v katerih je opravljalo svojo dejavnost, so bili vloženi denacionalizacijski zahtevki,” pravijo delavke in delavci. Ker je podjetje izgubljalo objekte, je bilo prisiljeno zmanjševati tudi število zaposlenih. Tako se je število zaposlenih v zadnjem desetletju z 58 zmanjšalo na 18.

Ob sprejemanju denacionalizacijskega zakona so poslanci posebej poudarili, da popravljanje starih krivic ne sme povzročati novih. V podjetju Kompas Hoteli v Slovenj Gradcu pa se je očitno zgodilo prav to. Njegovim delavcem se je zgodila velika krivica, saj so ostali brez objektov, v katerih so opravljali svojo dejavnost in z delom sebi in svojim družinam zagotavljali socialno varnost.

Vzrokov za krizo v podjetju pa je po mnenju delavcev še nekaj. “Delno je za slabo poslovanje podjetja kriva tudi obvoznica, promet skozi središče mesta, kjer je hotel Kompas, pa je zaprt,” pravi Božič. “Tudi poslovna politika in vodenje podjetja nista bila takšna, kot bi si delavci želeli. Poleg tega pa podjetje zaradi denacionalizacije ni moglo ustrezno skrbeti za razvoj, saj ni smelo nič investirati.”

Zaradi prizadevanj sindikata delavcev gostinstva in turizma v podjetju so Kompas Ho-

Tatjana Pavlič

Andja Barunčič

telu število zaposlenih zmanjševali z mehkiimi metodami. Število zaposlenih so zmanjševali postopno, tako ni bilo treba nobenemu delavcu na zavod. Zaradi denacionalizacije in drugih težav delavci po lastnih navedbah od leta 1991 do danes niso prejeli plač po kolektivni pogodbi. “Do leta 1994 smo imeli še kolikor toliko normalne plače, od takrat naprej pa so šle samo še navzdol,” pravi Kavgič. “Najbolj so se razmere zaostriale leta 1998 in od takrat naprej imamo v bistvu zajamčene plače.” Delavci od leta 1995 niso redno prejeli niti regresov, temveč so dobili le manjše zneske. Malico so imeli v službi, 70 odstotkov prevoznih stroškov pa jim je podjetje vračalo. Kaj več jim podjetje ni moglo dati.

Sindikata delavcev gostinstva in turizma, v katerem je bila večina zaposlenih, si je prizadeval za rešitev podjetja, zato so se delavci marsičemu odpovedali. “Če bi podjetje tožili in terjali vse, kar nam je dolgovalo, bi ga pahnili v stečaj,” pravijo delavci danes.

Direktor je odkupoval delnice

Večina delavcev je v podjetje vložila tudi certifikate, zato so bili po končanem lastničenju njegovi večinski lastniki. Nadzorni svet podjetja, v katerem so bili močno zastopani tudi delavci, pa je postajal čedalje bolj kritičen do vodstva podjetja, na čelu katerega je bil vsa leta Danilo Jakoš. “Lani je bil imenovan novi nadzorni svet, ki ni več pristajal na poslovno politiko direktorja. Nadzorni svet je direktorju celo odrekel podporo in zahteval njegov odstop,” pravijo delavci.

Direktor pa ni odstopil, pač pa je po navedbah delavcev začel po 15-odstotni nominalni vrednosti (150 tolarjev) odkupovati delnice podjetja. Nekateri delavci so mu delnice prodali, mnogi pa ne. “Ker mu delnice, ki jih je odkupil od delavcev, niso zadostovale za večinski delež, je odkupil tudi delnice, s katerimi so razpolagali skladi,” pravi Božič. “Tako ima danes direktor okoli 78 odstotkov delnic podjetja. Sredi februarja je sklical skupščino podjetja in zamenjal nadzorni svet. Vanj je skupščina, v kateri ima direktor kot največji lastnik večino glasov, s preglasovanjem imenovala njegovi hčerki Vesno in Natašo ter občana Miho Sovinka. Novi nadzorni svet je direktorju dal v najem Pizzerijo.” Delavci menijo, da direktor na ta način rešuje svojo “kožo” oziroma zaposlitev in socialno varnost, saj bi sicer moral ob stečaju podjetja tudi sam na zavod za zaposlovanje.

Direktor je zaradi likvidnostnih težav za-

Slavko Božič

Dragica Pirtovšek

za dobrega direktorja, saj je skrbel za podjetje in njegov razvoj.” Po razpadu nekdanjega jugoslovanskega tržišča je razpadlo tudi podjetje Kompas. Podjetje Kompas Hoteli v Slovenj Gradcu je na začetku devetdesetih let začelo poslovati popolnoma samostojno, za kar ima zasluge tudi tedanja lokalna politika v Slovenj Gradcu in na Koroškem.

“Na začetku je podjetje dobro delalo in poslovalo, nato pa je prišel zakon o denacionalizaciji, ki je naše podjetje hudo prizadel, saj smo denacionalizacijskim upravičencem morali vrniti veliko večino premoženja, ki ga je imelo podjetje,” pravi Kavgič.

Najprej so v naravi vrnilo del hotela Pohorje v središču Slovenj Gradca. Od tega hotela je podjetje ohranilo samo tisti del, ki ga je dogradilo samo. Svoj del nekdanjega hotela Pohorje je najprej dalo v najem, lani pa ga je prodalo, kupnino pa namenilo za plače. V naravi in v celoti so namenilo za plače. V naravi in v celoti so namenilo za plače. V naravi in v celoti so namenilo za plače. V naravi in v celoti so namenilo za plače.

Pobuda za oceno ustavnosti zakona o preoblikovanju PCP

Karmen Leban, sekretarka SGiT, je ustavnemu sodišču 6. aprila poslala v svojega sindikata zahtevo za začetek postopka za oceno ustavnosti zakona o preoblikovanju prostocarinskih prodajaln (PCP) na cestnih mejnih prehodih z državami Evropske unije (ZPPCPEU). Pobudo z enako vsebino je ustavnemu sodišču v imenu predsedstva ZSSS poslal tudi Dušan Semolič. Zahtevo sta utemeljila s skrbjo za zaščito interesov članov SGiT, ki bodo zaradi tega zakona prizadeti.

narodnih normah (še) ni bilo potrebno, bi razlog za sprejetja ZPPCPEU moral biti v naših notranjih razmerah. Poseg v pridobljene pravice delavcev bi torej moral temeljiti na javnem interesu. Gradivo za odločanje v državnem zboru vsebuje navedbo, da se bo zaradi preoblikovanja povečal priliv v državni proračun.

Ukinitiv PCP bo tako koristna za proračun, vendar bo zaradi tega izgubilo delo več sto delavcev in bo država morala zanje plačati stroške zavarovanja za primer brezposelnosti, prekvalifikacije in odpiranje novih delovnih mest.

Pri omejevanju dejavnosti PCP je treba tehtati splošne ter posebne in-

terese in pri tem spoštovati načelo sorazmernosti. Tristopenjska presoja omejevanja pravic subjektov, kot jo je uvedlo nemško ustavno sodišče, je pokazala, da je omejevanje pravic gospodarskih subjektov v nasprotju z interesi državljanov.

Ocene, ki jih je oblast uporabila pri prejetju spornega zakona, ne vzdržijo kritične presoje. Državljan, ki lahko 500 metrov od mejnega prehoda kupi iste artikle, se verjetno ne bo želel izpostavljati policijskemu in carinskemu nadzoru.

Državni zbor torej ni upošteval načela sorazmernosti, ampak in predvsem državni interes. Gospodarskim družbam je odvzel pravi-

co, da so subjekt, saj se morajo preoblikovati kot objekt državnega ravnanja, kar je v nasprotju z 2. členom ustave.

Iz načel pravne države izhaja, da mora biti tistemu, ki se ukvarja z določeno dejavnostjo ali vanjo vlaga, omogočeno, da je seznanjen z omejitvami, na katere mora računati. Preoblikovanje PCP je bilo mogoče predvideti, vendar ne v tako kratkem roku, kot ga določa zakon.

Poleg tega bi zakon moral določiti odškodninsko odgovornost države do gospodarskih subjektov, ki bodo prisiljeni zapreti PCP ali zmanjšati obseg dejavnosti.

Zakon ne določa primernega prehodnega obdobja za preoblikovanje PCP. Postopki ugotavljanja in reševanja presežnih delavcev so zahtevni in dolgi, trajajo najmanj osem mesecev. Vse breme reševanja presežnih delavcev pade na delodajalce. Zakon bi moral določiti namenska sredstva za preusposabljanje presežnih delavcev PCP, saj bo njihovo delo nepotrebno zaradi državnega ukrepa.

Predlagatelj predlaga ustavnemu sodišču, naj začne postopek za oceno ustavnosti ZPPCPEU in ga v celoti odpravi, do svoje dokončne odločitve pa zadrži njegovo izvajanje. Zaradi tega zakona bodo namreč v gospodarskih družbah, lastnicah PCP, nastale nepopravljive posledice. Škodljive posledice uveljavitve zakona so obdelane v študiji Inštituta za ekonomska raziskovanja iz leta 1999. Po tej študiji bodo gospodarski subjekti imeli skupaj 520 milijonov mark škode, delo pa bo skupaj izgubilo 1000 zaposlenih.

Pripravil: F. K.

Kompas MTS in Terme Programe pripravljata programe

Kot nam je povedala Karmen Leban, sta obe podjetji, ki imata daleč največ PCP, že pripravili program prilaganja spremenjenim normam. Vendar v obeh podjetjih še upajo, da zakon ne bo začel veljati konec maja. Z obema podjetjema dobro sodelujejo tudi državni organi, vendar se odgovorni zavedajo, da država za to še ni in ne bo namenila nobenega denarja. Potrebne pa bodo prekvalifikacije in odpiranje novih delovnih mest.

Na prvi pogled bo uveljavitev ZPPCPEU lažje prebrodil Kompas MTS, ki računa na odprtje novih PCP na meji s Hrvaško, Terme te možnosti nimajo.

Po mnenju predlagateljev lahko sporni zakon bistveno ogrozi socialni in ekonomski položaj zaposlenih v PCP. Zakon v mejnih trgovinah, ki bodo nastale po preoblikovanju PCP, omejuje izvajanje trgovske dejavnosti. Mejne trgovine bodo z davki obremenjene enako kot druge trgovine, ker pa bodo podvržene obmejnemu nadzoru, se bo njihova konkurenčnost bistveno zmanjšala.

Zaradi omejitve poslovanja bo del prodajnih prostorov v mejnih trgovinah ostal neizkoriščen, vendar v zameno za to podjetja, lastniki sedanjih PCP, ne bodo dobila nobene odškodnine. Zaradi tega bo prišlo v mejnih trgovinah do zmanjšanja plač in ukinitve precejšnjega števila delovnih mest – kar vse pomeni poseg v pravice zaposlenih.

Vlagatelja zahtevo za presojo ustavnosti ZPPCPEU izpodbijata zakon v celoti, saj posega v gospodarsko svobodo in ekonomski in socialni položaj ter pravice delavcev. Sporni zakon posega v svobodo gospodarske pobude družb, kar je v nasprotju s 1. odstavkom 74. člena Ustave RS.

Rok za preoblikovanje PCP v mejne trgovine ne omogoča sprejetja vseh potrebnih ukrepov za zagotovitev socialne in gnotne varnosti delavcev, kar je v nasprotju z 2. in 50. členom ustave.

Omejitev delovanja družb, ki imajo PCP, posega v njihovo premoženje. Ker za to ne bodo prejela nobenega nadomestila, je s tem kršen 69. člen ustave.

V obrazložitvi zahteve za presojo ustavnosti ZPPCPEU še piše, da je sprejeta zaveza, da bo Slovenija carinski sistem približala tistemu, ki velja v EU, le priporočilo in torej ni pravna obveznost. Obljuba o zaprtju PCP na cestnih mejnih prehodih naj bi bila zaradi tega zavezujoča šele potem, ko bo Slovenija postala polnopravna članica EU.

Če torej preoblikovanje po med-

pri hotel Kompas v Slovenj Gradcu, 15 delavcev pa poslal domov na čakanje. Dveh delavk pa ni poslal na čakanje, saj naj bi jih pre-zaposlil v svojo obratovalnico Turist, ki jo vodi kot samostojni podjetnik.

Čeprav je nadzorni svet dal picerijo v našem, pa je ta zaprta, saj v njej stakajo delavci. "Nikjer drugje nismo mogli stakati, saj v našem podjetju ne obratuje več noben lokal," pravijo.

Delavci verjamejo v prisilno poravnavo

Delavci so razočarani, saj so desetletje svoje družine preživljali s skromnimi plačami v upanju, da bodo pomagali rešiti podjetje. Lani spomladi pa jim je preklopelo. S pomočjo sin-

dikata delavcev gostinstva in turizma so vložili tožbe za premalo izplačane plače in regrese za letni dopust.

"Velikokrat smo se z vodstvom podjetja pogovarjali in pogajali, nekajkrat pa smo tudi zagrozili s stavko, vendar pa ni nič pomagalo," pravijo delavci. "Na začetku leta 1999 je direktor podpisal izjavo, da bo do 1. februarja tega leta podjetje delavcem izplačalo regres, do 10. februarja 1999 pa premalo izplačane plače in regres za obdobje od leta 1995 do 1999. Vendar pa od tega ni bilo nič.

Tudi ob tokratni stavki so med vodstvom podjetja in delavci stekla pogajanja, vendar šele drugi dan. Na pogajanjih je po Božičevih besedah direktor dejal, da podjetje nima denarja, zato ne more uresničiti stavkovnih zahtev. "Direktor pa je istega dne, ko smo za-

čeli stavkati, na sodišču plačal takso za uvedbo stečajnega postopka za podjetje Kompas Hoteli," pravi Božič. "Delavci upamo, da bo imelo podjetje dovolj stečajne mase, da bo poplačalo delavske terjatve, ki jih v stečajnem postopku nameravajo s pomočjo sindikata vložiti delavci."

Delavci pa, kakor so povedali, vidijo tudi možnost prisilne poravnave v stečajnem postopku, saj so prav oni daleč največji upniki podjetja. Če bi se odpovedali delu terjatev, bi morda lahko rešili podjetje.

Ker delavci niso dobili že tako in tako skromne plače za februar, so se mnogi znašli v hudi socialni stiski. Na srečo jim je na pomoč priskočil Rdeči križ, pomaga pa jim tudi Center za socialno delo.

T. K.

Skupen francosko-slovenski seminar

Predstavniki slovenskih delavcev se pripravljajo na sodelovanje v evropskih svetih delavcev

ZSSS je prejšnji teden v sodelovanju s francosko organizacijo Ircos (združenjem svetov delavcev Alzacije) v sindikalnem izobraževalnem centru v Radovljici organizirala skupen seminar za svete delavcev in sindikaliste. Tema seminarja je bil poseben ekonomsko-finančni vodnik za predstavnike delavcev. Ker je vodnik zelo obsežen, so obdelali le nekaj poglavij: o podjetju in njegovem okolju, politiki zaposlovanja, odnosih med delodajalci in zaposlenimi, ekonomskih informacijah. Vodnik je nastal pri evropski konfederaciji sindikatov in naj bi bil namenjen zlasti predstavnikom delavcev v multinacionalkah. Razprava na tem in drugih seminarjih naj bi omogočila dopolnitev vodnika, ki bo skupaj z večjezičnim sindikalnim slovarjem pomembno orodje v rokah predstavnikov delavcev. Na seminarju so sodelovali predstavniki sedmih slovenskih (deloma ali v celoti v tuji lasti) in šestih francoskih podjetij (Alcatel, Neckermann, Pechiney, Credit Agricole ...)

Iz uredništva našega glasila smo se udeležili zadnjega dela seminarja, v katerem so udeleženci ocenjevali njegovo uspešnost. Povzemamo nekaj njihovih ugotovitev.

Po besedah **Milana Utroše**, ki je sodeloval v delovni skupni, ki je pripravljala vodnik, je večdnevno skupno delo pokazalo, da je bil vodnik pripravljen tako, da so ga udeleženci lahko preizkusili. Dopolnjen vodnik bo mogoče uporab-

pa se, kot je pokazal seminar, ne povezuje le kapital, ampak tudi predstavniki delavcev. Predstavniki slovenskih podjetij, ki so sodelovali na seminarju, po Utroševih besedah pričakujejo, da bodo evropski sveti delavcev bolj odprti tudi za predstavnike delavcev iz držav kandidat. Da bi bilo delo na tem področju lažje, naj bi Slovenija v letu dni uzakonila direktivo o evropskih svetih delavcev.

Andree Wolff, predstavnik Ircosa, je izrazil zadovoljstvo, da so predstavniki francoskih podjetij lahko skupaj s kolegi iz Slovenije spoznavali razsežnosti Evrope. Naloga sindikatov je po njegovem mnenju zagotoviti sindikalno svobodo. Na evropski ravni je že mogoče soočiti o pravicah iz dela. Čeprav je v Evropi že veliko skupnega, pa bo moral vodnik, kot je pokazal seminar, upoštevati tudi nacionalne posebnosti.

Iz Slovenije so se seminarja udeležili predstavniki Cementarne Trbovlje, Šave Kranj, Johnson Controlsa Slovenj Gradec, Danfossa Črnomelj, Bosch-Siemensa Nazarje, Tovarne sladkorja Ormož in Rudninisa (Leclerca) iz Ljubljane.

“Čitanje bilanc je bilo za nas bolj španska vas, odslej bo to lažje. Morali pa bi to temo obdelati tudi na seminarju v podjetju, da bi jo razumel širši krog ljudi,” je poudaril.

Mojca Hrastelj iz podjetja Rudninis (Leclerc) je povedala, da je povsem nova sindikalistka. Zaradi tega vsega še ni razumela, vendar bo kljub temu odslej lažje delala.

Udeleženci iz Francije so enotno menili, da je bil seminar uspešen. Kot so poudarili, so sami že spoznali, da se je francoskih o dobrih rešitvah potrebno na evropski ravni pogovarjati na novo. Čeprav so razmere v Franciji že naprej od projekta vodnika, so tudi oni pri nas slišali precej novega. Želeli so, da bi skupaj opravili še kakšno drugo obliko usposabljanja.

Po besedah **Annemarie David**, voditeljice delovne skupine, ki je pripravljala projekt vodnika, je bil seminar dobra priložnost, da so vodilni sindikalisti dveh držav sedli za isto mizo in izmenjali izkušnje. Nad prizadevnostjo udeležencev je bila prijetno presenečena.

Kako ocenjuje seminar, smo vprašali tudi **Petro Hudales Ružič**, predsednico sindikata v Leclercovem hipermarketu. Povedala je: “Ker sem relativno nova sindikalistka, marsičesa še ne vem in moram še marsikaj spoznati in se tudi naučiti. Moja prednost na tem seminarju je bilo znanje francoskega jezika. Kolege sem tako lahko tudi izven seminarja vprašala, kaj je mogoče narediti, da bi rešili problem prepaha, v katerem delajo blagajničarke.”

To vprašanje smo potem obdelali res temeljito, saj ima Leclerc v Franciji kar 480 trgovin, kjer so imeli podobne probleme. V Franciji imajo poseben raziskovalni center, ki se ukvarja z rizičnostjo delovnih mest. Kolegi so mi obljubili, da mi bodo poslali njihove izsledke in predloge ureditve. Na tej podlagi bomo za našo trgovino pripravili predlog možnih ukrepov. S tem sem zelo zadovoljna, saj moj direktor misli, da problem prepaha, na katerem delajo blagajničarke, v Franciji ni tako hud, in ne ve, zakaj so naša dekleta tako občutljiva.”

Franček Kavčič

Seminar so usmerjali (od leve) Annemarie David, Metka Roksandič, Milan Utroša in Andree Wolff.

ljati tako na seminarjih kot pri konkretnem delu v podjetjih. Na seminarju v Radovljici so udeleženci obdelali le del vodnika. Dodati mu bo potrebno tudi poseben večjezični slovar sindikalnih izrazov. Vodnik obravnava vprašanja, ki naj bi jih predstavniki delavcev poznali, da bi bili pri delu uspešnejši. V njem so obdelane tudi metode uporabe tako obravnavane snovi.

Utroša je Slovenijo in Francijo primerjal s svetovoma, ki sta zelo različna, imata pa tudi precej podobnega. Tako v naših kot v francoskih podjetjih razmišljajo o evropskih dimenzijah, opazen je tudi vpliv evropskega pravnega reda. Seminar je po njegovem mnenju udeležencem pomagal zaznati evropske razsežnosti problemov. V Evropi

predstavnik podjetja Johnson Controls, je posebej pohvalil obravnavo branja bilanc, ki lahko poučenim pokaže, katero podjetje bodo lastniki hoteli zapreti ali proizvodnjo preseliti drugam. Sicer pa je kot predstavnik Johnson Controlsa že vključen v evropski svet delavcev, kjer tudi obravnava področje varnega in zdravega dela.

Mijo Popovič, predsednik Sindikata delavcev gradbenih dejavnosti Slovenije in predstavnik Cementarne Trbovlje, je menil, da so se na seminarju veliko naučili, vendar je bilo za obravnavo vseh tem premalo časa. Za prihodnji seminar bi bilo zato treba izbrati le eno temo.

Janez Jerman, predstavnik podjetja Danfoss, je pohvalil obdelavo teme o nesrečah pri delu.

Varuh človekovih pravic je dva dni uradoval v Mariboru

Izstopali so problemi socialne stiske in samovolje delodajalcev

V Mariboru je prejšnji teden varuh človekovih pravic Matjaž Hanžek s sodelavci v dveh dneh sprejel več kot 80 občanov, ki menijo, da so jim bile kršene človekove pravice. Na tiskovni konferenci po pogovorih s prizadetimi je Hanžek dejal, da je Maribor eno najbolj problematičnih območij v Sloveniji tako zaradi socialne stiske in visoke stopnje brezposelnosti kakor tudi zaradi neprijaznega odnosa institucij do posameznika. Na pogovorih so izstopali problemi, je dejal, ki izhajajo iz socialne stiske, samovolje delodajalcev in stanovanjske stiske, veliko občanov pa se je pritožilo tudi zaradi prepočasnega dela sodišč in neučinkovitega delovanja inšpekcijskih služb.

Čeprav Maribora ne bi rad očrnil, Hanžek ugotavlja, da ima veliko ljudi v mestu občutek nemoči. Po njegovih besedah tega občutka nimajo samo socialno prizadeti občani, temveč tudi nekateri visoko izobraženi ljudje, ki zapuščajo mesto. Hanžek je posebej opozoril na težave, s katerimi se srečujejo ljudje, ki v svojem okolju kakor koli opozarjajo na nepravilnosti, saj se običajno nanje zgrne cela vrsta obtožb.

Čeprav o konkretnih primerih kršenja človekovih pravic varuh in njegovi sodelavci niso mogli in smeli govoriti, so vendarle omenili primer delavke, ki je po krivici že na začetku devetdesetih let izgubila službo, leta 1994 pa je sodišče s pravnomočno sodbo delodajalcu naložilo, da jo mora ponovno zaposliti. Čeprav je delavka že leta 1994 na sodišče vložila predlog za izvršbo, pristojni še do danes niso nič ukrenili, zato sodba še ni uresničena. Ta primer po Hanžkovih besedah ni osamljen, saj morajo ljudje na odgovore državnih organov marsikdaj čakati mesece in leta, sami pa se morajo nanje pritožiti v osmih dneh, sicer je njihova pritožba nična.

Hanžek je sprejel tudi predstavnike Policijskega sindikata v Podravju. Ti so ga seznanili s tožbo zoper Republiko Slovenijo, ki so jo poslali Evropskemu sodišču za človekove pravice v zvezi s problematiko lastninskih oziroma uslužbenskih certifikatov. Z njimi se je

Matjaž Hanžek (desno) je opozoril na neprijazen odnos državnih institucij do ljudi. Njegov pomočnik Aleš Butola (levo) pa je kritično spregovoril o velikih zaostankih v pravosodju in neučinkovitosti izvršb.

vlada zavezala poplačati razliko neizplačanih plač zaposlenim v javnih zavodih, državnih organih in drugih organih in organizacijah, ki se pretežno financirajo iz proračuna.

Območni policijski sindikat Podravja je v boju za pravice zaposlenih izčrpal že vsa pravna sredstva, njegovi pozivi, naslovljeni na vlado, pa doslej niso naleteli na plodna tla. Državi zato očita nespoštovanje predpisov, sojenje v nerazumnem roku ter kršitve temeljnih človekovih pravic glede enakosti pred zakonom. Predstavniki policijskega sindikata pa so ombudsmana seznanili tudi s težkimi pogoji dela na južni meji in drugimi problemi, s katerimi se srečujejo pri svojem delu.

Hanžek se je v Mariboru, kakor je dejal, srečal tudi z velikim pomanjkanjem stanovanj, saj nekateri ljudje dejansko živijo v hišah, ki se podirajo. Zato bodo morali vsi pristojni temu problemu posvetiti več pozornosti.

T. K.

DELAVSKA HRANILNICA d. d.
LJUBLJANA, Dalmatinova 4

Sindikatom in društvom

VABIMO VAS, DA ODPRETE ŽIRO RAČUN V DELAVSKI HRANILNICI

Naše prednosti:

- cene storitev vodenja računa in storitev plačilnega prometa smo prilagodili vašim plačilnim zmožnostim,
- oblikovanje plačilnih nalogov in spremljanje plačilnega prometa smo organizirali enako kot bančno okolje, vključno z elektronskim poslovanjem,
- skrbimo za ohranjanje realne vrednosti in donosnost vaših sredstev,
- omogočamo vam najemanje različnih ugodnih kreditov in negativno stanje računa,
- poslovanje z gotovino smo prilagodili vašim potrebam, vključno s hranilnimi knjižicami,
- z odprtjem računa v hranilnici bodo vse finančne storitve za vas opravljene na enem mestu.

PONUJAMO VAM TUDI RAČUNOVODSKI SERVIS

Sindikati so pravne osebe zasebnega prava, zato morajo imeti:

- finančno poslovanje urejeno skladno z zahtevami slovenskih računovodskih standardov in zakonom o računovodstvu,
- ažurno in strokovno pravilno urejene in usklajene računovodske evidence,
- pravilno izkazovana denarna sredstva v blagajni in na računih,
- pravilno vodene poslovne knjige in sestavljene letne računovodske izkaze v skladu s standardi.

To strokovno delo vam po ceni, ki bo prilagojena vašim finančnim zmožnostim, lahko opravljamo v hčerinski družbi Delavske hranilnice, DH Storitve d.o.o.

Pokličite nas, Delavska hranilnica vam ponuja varčevanje, kreditiranje, vodenje računa in plačilnega prometa, računovodske storitve, celoten finančni servis na enem mestu.

Naš telefon: 01 3000 200, 02 234 30 30.

UPRAVA HRANILNICE

Stiska delavcev Pomade

Varuh človekovih pravic je v Mariboru sprejel tudi predstavnike stavkovnega odbora v mariborski poslovni enoti novomeškega podjetja Pomade. V njej 169 delavcev stavka že od 31. januarja, ker jim delodajalec dolguje štiri plače. Predstavniki stavkajočih so Hanžka seznanili s svojo socialno stisko. Povedali so tudi, da si bodo socialno varnost prisiljeni poiskati na zavodu za zaposlovanje, če ne bodo dobili plač. Varuh človekovih pravic jim je pri tem obljubil pomoč.

Hamoreska

"Fantje, kaj naj storim? Nujno potrebujem denar!" je pred dnevi pri malici v naši tovarniški menzi dejal rezkar Vili. "Hiša, ki sem jo podedoval po starših, se mi podira na glavo. Pralni stroj in štedilnik krkujeta, hladilnik pa se je pokvaril že pred pol leta. Žena in otroci nujno potrebujejo poletno garderobo, jaz pa sem suh kot poper. S svojo mizerno plačo preprosto ne morem več preživljati družine, zato moram nekaj ukreniti!"

"Najboljše bo, da najameš kredit!" je dejal mizar Tone. "Tako boš čez noč rešil vse svoje probleme!"

"Ne govori neumnosti, Tone!" je nejevoljno odvrnil Vili. "Kako ga bom pa vračal? Ne želim, da bi po moji smrti kdo moje najbližje metal iz hiše. Ali misliš, da sem tako neodgovoren kot naša vlada, ki najema tuje kredite, ne da bi vedela, kako jih bomo vrnila!"

"Potem pa delaj nadure!" se je v pogovor vključil kurir Peter. "Več nadur boš naredil, večja bo plačica!"

"Ideja ni slaba, vendar z nadurami ne morem rešiti svojega problema," je odvrnil Vili. "Če vsak mesec naredim maksimalno dovoljeno število nadur, bom po letu dni z zaslužkom od nadur lahko kupil samo novi pralni stroj. Kako pa naj pridem do novega štedilnika, hladilnika in strešne kritine? Če delam od jutra do večera in se od dela ubijem, kot rezkar ne morem zaslužiti toliko, da bi lahko normalno vzdrževal bajto in preživljal družino!"

"Vili, potem pa je najboljše, da se prekvalificiraš," je vzklila kuharica Špela in postavila na mizo veliko skledo ričeta. "Usposobi se za kakšen bolj gospodski in donosen poklic. Potem boš z manj dela in v krajšem času več zaslužil!"

"Odkrito vam povem, da sem tudi o tem že razmišljal," je zamišljeno odvrnil Vili. "Samo tega ne vem, za kakšen poklic bi se začel izobraževati in usposabljanje."

"Vpiši se na visoko strokovno šolo in postani strojni inženir!" je predlagal Tone. "Sicer se boš moral najmanj tri leta dudlati, potem pa boš vendarle inženir!"

"In kaj bom imel od tega," je nejevoljno odvrnil Vili. "Poglej strojne ali elektroinženirje v naši tovarni. Njihove plače so samo za nekaj tolarjev višje od delavskih. Poleg tega pa ves čas živijo v negotovosti, kdaj bodo opredeljeni za trajno presežne delavce, saj naša industrija za tuje opravila samo še dodelavne posle. Za to pa lastnega razvoja in inženirjev ne potrebuje."

"Potem pa se doizobraziš in prekvalificiraš za tekstilnega inženirja," je dejala Špela. "Tekstilna industrija ne bo nikoli propadla, saj veš, da ženske rade hodimo po svetu lepo oblečene."

"No, ta je pa dobra! Ti mi predlagaš, da bi presedlal iz konja na osla," je ogorčeno odvrnil Vili. "Ali ne veš, da je od vseh industrijskih panog pri nas ravno tekstilna industrija v najhujši krizi. Ženske že rade hodite lepo oblečene, žal pa tiste bolj bogate kupujejo v tujini, revne pa na tržnicah – v glavnem blago, ki je pretihotapljeno iz Turčije."

"Zakaj pa se ne bi prekvalificiral za trgovca?" je vprašal strugar Lojze. "Kdor ima žilico za trgovanje, lahko dobro zasluži!"

"Lojze, ali me ti sovražiš?" je prepadeno vprašal Vili. "Ali mi želiš, da bi moral za mizerno delavsko plačo delati tudi ob sobotah in nedeljah? Če bi v tej deželi postal trgovec, ne bi ostal samo brez denarja, temveč tudi brez prostega časa in počitka."

"Hm, potem pa se prekvalificiraš za zidarja," je dejal Peter. "Potem si boš hišo lahko sam popravil."

"S čim bi si jo pripravil, če bi bil zidar?" je vzdihnil Vili. "Zidarjem so se v zadnjem desetletju plače realno prepolovile. Pred nekaj več kot desetimi leti je dober zidar zaslužil skoraj povprečno slovensko plačo, danes pa dobi samo še polovico povprečne plače. Z zidarsko plačo si hiše pač ne bi mogel popraviti, četudi bi si jo znal!"

"Že vem!" je vzklil Tone. "Usposobi se za mesarja! Mesarji so vedno dobro zaslužili!"

"Kaj si nori!" je vzklil Vili. "Odkar po Evropi straši bolezen norih krav so mesne prazne! Zdaj zdaj bodo začele propadati tudi tovarne mesne industrije!"

"Krucifiks, potem pa postani kmet!" se je razjezil Peter. "Kmetje so bili vedno odvisni od svojega dela – če so bili pridni, jim je šlo dobro, če so imeli dve levi roki, pa so bili lačni!"

"Ti časi so enkrat za vselej mimo!" je dejal Vili. "Zdaj so kmetje odvisni od trga – in to čedalje bolj od evropskega trga. Po vključitvi Slovenije v Evropsko unijo se jim bo dohodek zmanjšal za tretjino, morda pa celo za polovico."

"Vili, morda pa bi bilo najbolje, da greš za grobarja!" je vzklila Špela. "Ko vas takole poslušam, se mi zdi, da bodo v Sloveniji prej kot slej propadle vse dejavnosti! Na koncu bomo vsi skupaj prišli na boben. Ali še sploh obstaja kakšna dejavnost, ki ima v tej deželi perspektivo?"

"Seveda!" je odločno posegel v pogovor skladiščnik Rudi, ki je dotlej ves čas samo poslušal druge.

"Katera dejavnost je to?" smo presenečeno povprašali vsi v en glas. "I, katera?" je počasi odgovoril Rudi. "Kje pa živite? Ozrite se vendar malo okoli sebe!"

"Rudi, nehaj nas vleči za nos," mu je jezno vskočila v besedo Špela. "Raje povej, katera dejavnost pri nas cveti in bo cvetela!"

"Kriminal vendar!" je vzklil Rudi.

"Torej ti Viliju predlagaš, da bi se prekvalificiral v kriminalca?" je presenečeno povprašala Špela. "Res je sicer, da kriminal pri nas cveti, vendar pa je Vili pošten človek. Ni tip za kriminalca."

"Saj ne pravim, naj Vili postane kriminallec," je odvrnil Rudi. "Jaz samo pravim, da je kriminal postal pri nas pomembna dejavnost oziroma pomemben posel, v katerem vsi, ki so kakor koli povezani z njim, dobro zaslužijo. Če hoče lahko postane kriminallec, če mu to ne odgovarja, pa si lahko izbere takšen poklic, da bo kriminalce lovil, jih zagovarjal, jim sodil, jih čuval v zaporih ali kaj podobnega."

"Kako pa veš, da je kriminal pri nas zares tako perspektivna dejavnost?" je nejevoljno vprašal Vili.

"Kako ne bi vedel?" je dejal Rudi. "Samo poglej, za katere šole je med mladimi največ zanimanja. Na Visoko policijsko varnostno šolo se je letos na 60 prostih mest prijavilo kar 755 kandidatov, na Pravno fakulteto v Ljubljani se je na 350 prostih mest prijavilo 631, na Pravno fakulteto v Mariboru pa se je na 170 vpisnih mest prijavilo 326 maturantov. Mladi se očitno zavedajo, da jim v tej deželi ne bo nikoli zmanjkalo dela, če se bodo ukvarjali s kriminalom in kriminalci!"

"Pa naj še kdo reče, da mladi niso pametni in daljnovidni," je dejal strugar Lojze. "No, Vili, povej, kako se boš odločil!"

"Hm. Ne vem še natanko," je odvrnil Vili. "Na policijsko šolo ali pravno fakulteto se bom očitno težko vpisal. Najlažje bi postal kriminallec. Samo tega še ne vem, s katero politično stranko bi se dogovoril, da bi me dala na kandidatom listo za ta pri nas tako cenjeni poklic!"

Iz dnevnika delavca Jožeta

Prekvalifikacija

se mi zdi, da bodo v Sloveniji prej kot slej propadle vse dejavnosti! Na koncu bomo vsi skupaj prišli na boben. Ali še sploh obstaja kakšna dejavnost, ki ima v tej deželi perspektivo?"

"Seveda!" je odločno posegel v pogovor skladiščnik Rudi, ki je dotlej ves čas samo poslušal druge.

"Katera dejavnost je to?" smo presenečeno povprašali vsi v en glas. "I, katera?" je počasi odgovoril Rudi. "Kje pa živite? Ozrite se vendar malo okoli sebe!"

"Rudi, nehaj nas vleči za nos," mu je jezno vskočila v besedo Špela. "Raje povej, katera dejavnost pri nas cveti in bo cvetela!"

"Kriminal vendar!" je vzklil Rudi.

"Torej ti Viliju predlagaš, da bi se prekvalificiral v kriminalca?" je presenečeno povprašala Špela. "Res je sicer, da kriminal pri nas cveti, vendar pa je Vili pošten človek. Ni tip za kriminalca."

"Saj ne pravim, naj Vili postane kriminallec," je odvrnil Rudi. "Jaz samo pravim, da je kriminal postal pri nas pomembna dejavnost oziroma pomemben posel, v katerem vsi, ki so kakor koli povezani z njim, dobro zaslužijo. Če hoče lahko postane kriminallec, če mu to ne odgovarja, pa si lahko izbere takšen poklic, da bo kriminalce lovil, jih zagovarjal, jim sodil, jih čuval v zaporih ali kaj podobnega."

"Kako pa veš, da je kriminal pri nas zares tako perspektivna dejavnost?" je nejevoljno vprašal Vili.

"Kako ne bi vedel?" je dejal Rudi. "Samo poglej, za katere šole je med mladimi največ zanimanja. Na Visoko policijsko varnostno šolo se je letos na 60 prostih mest prijavilo kar 755 kandidatov, na Pravno fakulteto v Ljubljani se je na 350 prostih mest prijavilo 631, na Pravno fakulteto v Mariboru pa se je na 170 vpisnih mest prijavilo 326 maturantov. Mladi se očitno zavedajo, da jim v tej deželi ne bo nikoli zmanjkalo dela, če se bodo ukvarjali s kriminalom in kriminalci!"

"Pa naj še kdo reče, da mladi niso pametni in daljnovidni," je dejal strugar Lojze. "No, Vili, povej, kako se boš odločil!"

"Hm. Ne vem še natanko," je odvrnil Vili. "Na policijsko šolo ali pravno fakulteto se bom očitno težko vpisal. Najlažje bi postal kriminallec. Samo tega še ne vem, s katero politično stranko bi se dogovoril, da bi me dala na kandidatom listo za ta pri nas tako cenjeni poklic!"

Pomoč pri gospodinjstvu

"Ali ženi kaj pomagaš pri gospodinjstvih delih?"

"Seveda!"

"Kako pa?"

"Vedno, kadar sesa pod mizo, dvignem nogo!"

Dolgotost življenja

"Ali je res, da poročene ženske živijo dalje kot neporočene?"

"Ne! Poročeni se življenje samo zdi daljše!"

Smisel za oblačenje

Dve ženski se pogovarjata.

"Kadar vidim dobro oblečenega moškega takoj vem, s kom imam opravka?"

"S kom?"

"S človekom, ki ima ženo s smislom za oblačenje!"

Iskrena ljubezen

"Ali me ljubiš samo zato, ker mi je oče zapustil veliko bogastvo?"

"Ne, ne! Ljubil bi te ne glede na to, kdo bi ti zapustil premoženje!"

Linija

"Tvoj moč lepo drži linijo!"

"Seveda, saj ga redno kontroliram, kaj je poje del?"

"Kako? Saj vendar ne je vedno doma."

"Samo na kravato pogledam!"

Poroka z moškega vidika

"Kaj za moškega predstavlja poroka?"

"Najdražji način, da si zagotovi pranje, likanje in pospravljanje!"

Poroka z ženskega vidika

"Kaj predstavlja poroka za žensko?"

"Najbolj nedomiseln in dolgočasen način, da si zagotovi menjavo žarnic, tesnjenje pip in pravilo avtomobila!"

Seks

"Je seks v zakonu zelo pomemben?"

"Seveda! Še zlasti, kadar zakonskega partnerja ni doma!"

Razpis seminarja

Kaj mora delavski predstavnik v nadzornem svetu vedeti o poslovanju gospodarske družbe – uvodna znanja

Seminar bo 14. in 15. maja 2001 v Sindikalnem izobraževalnem centru na Gradnikovi 1 v Radovljici. Seminar je namenjen delavskim predstavnikom v nadzornih svetih gospodarskih družb, članom svetov delavcev ter sindikalnim funkcionarjem in strokovnim delavcem sindikatov dejavnosti, območnih organizacij ZSSS in Zveze.

PROGRAM:

1. dan dopoldne: **Strateška prenova gospodarske družbe** (Kako do strateških ciljev in korporacijske kulture, strateški in poslovni načrt, načrtovanje in izvajanje, delavnica)
Predavatelj: mag Marjan Peršak, spec. menedžmenta in magister sociologije, strokovnjak za korporacijsko kulturo in strateški menedžment
1. dan popoldne: **Finančna analiza in strategija, delavnica**
Predavatelj: mag. Cvetka Peršak, finančna izvedenka, cenilka podjetij
2. dan dopoldne: **Gospodarska družba in novo poslovno okolje** (Konolidacija lastniške strukture, optimizacija kapitala, prevzemi in obramba pred prevzemi, komuniciranje z delničarji)
Predavatelj: Matjaž Logar, dipl. iur., svetovalca za pravno-gospodarske zadeve, specialist za terminsko poslovanje
2. dan popoldne: **Dividendna politika** (Nagrajevanje menedžmenta in zaposlenih, opcijski in delniški načrti)
Predavatelj: Leonardo F. Peklar, dipl. iur. in diplomant Babson Collegea iz programa za podjetniško svetovanje, strokovnjak za trg vrednostnih papirjev

Prijave za seminar pošljite na izpolnjeni prijavnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4, najkasneje do 7. maja 2001. Seminar bomo izvedli, če bo prijav več, bomo preostale prijavitelje uvrstili na naslednji seminar.
Cena seminarja, ki vključuje tudi obsežno strokovno gradivo, je 31.000 tolarjev za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti potrjeno plačilo kotizacije. Kotizacijo nakažite na žiro račun Zveze svobodnih sindikatov Slovenije št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar III., sklic na številko 08".
Stroški bivanja in prehrane se poravnajo v SIC Radovljica (polni penzion) dvoposteljni sobi je 8100 tolarjev).

Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS

Opomba: Prosimo, da podatke izpolnite natančno in čitljivo, ker smo vam po zakonu o DDV dolžni izstaviti račun o plačilu kotizacije. Hvala za razumevanje.

PRIJAVNICA

Kaj mora delavski predstavnik v nadzornem svetu vedeti o poslovanju gospodarske družbe – uvodna znanja

Ime in priimek:

Datum rojstva:

Izobrazba, stopnja izobrazbe:

Naslov doma:

Zaposlitev, naziv in naslov družbe:

delovno mesto:

Točen naziv in naslov plačnika

Davčna številka plačnika

Član sindikata dejavnosti Slovenije:

Delavski predstavnik v nadzornem svetu: DA NE

Član sveta delavcev: DA NE

Sindikalni zaupnik: DA NE

Druge funkcije v sindikatu (navedite)

Telefonska št.: – doma: – v službi:

Opomba: Med seminarjem bo udeleženec nastanjen v SIC Radovljica: DA NE

Žig in podpis odgovorne osebe:

Razpis seminarja

Naučimo se pogajati

Cilji: Namen seminarja je, da udeleženci pridobijo znanja in veščine, ki so temeljne za uspešno pogajanje z nasprotno stranjo.

Pogajamo se vsak dan, celo življenje. Vede ali nevede si vsak izoblikuje tudi svoj stil pogajanj. Raziskave v svetu so pokazale, da razlik v uspešnosti pogajalcev ne gre pripisovati predvsem njihovim prirojenim lastnostim. Uspešnost pogajanja je odvisna predvsem od znanja pogajalcev. Uspešnega pogajanja se lahko tudi naučimo.

Program priporočamo: funkcionarjem sindikatov dejavnosti in ZSSS, predsednikom sindikatov podjetij in zavodov ter vodjem in članom sindikalnih pogajalskih skupin ter članom svetov delavcev.

Seminar bo v torek, 8. maja, od 9.00 do 16.45 v Domu sindikatov, Ljubljana, Dalmatinova 4, soba 16/l.

VSEBINA

- **Kaj je bistvo pogajanj** (Kdaj so pogajanja primerna oblika reševanja konfliktov. Pogajanja kot proces in pogajalski kontinuum. Stopnje v pogajalskem procesu.)
- **Pogajalski proces** (Ključni pomen priprav za uspešna pogajanja. Določitev cilja oziroma ciljev pogajanj. Vrste, prednosti in pomanjkljivosti pogajalskih strategij. Pomen informacij za pripravo na pogajanja. Vloge v pogajalski skupini. Začetek in trajanje pogajanj. Lokacija pogajanj. Pristojnosti pogajalcev.)
- **Začetek pogajanj** (Pomen prvega vtisa ob začetku pogajanj. Obvezne vsebine začetka pogajanj.)
- **Iskanje sporazuma** (Dokazovanje utemeljenosti svoje pozicije. nakazovanje novih možnosti. Predlaganje novih rešitev. Kako prepričati nasprotnika, da imamo prav. Koncesije – obseg in način dajanja. Etika pogajanj. Slepa ulica v pogajanjih – vzroki in način preseganja.)
- **Sklenitev sporazuma in zaključek pogajanj** (Kdaj je pravi čas za zaključevanje sporazuma. Tehnike zaključevanja. Oblikovanje sporazuma. Obvezne sestavine sporazuma. Zaključek pogajanj.)
- **Pogajalci kot osebnosti** (Katere so zaželene lastnosti dobrih pogajalcev. Katere lastnosti so škodljive. Pogajalski stili in njihovi učinki. Osnove teorije potreb in njihovo delovanje na obnašanje v pogajanjih.)

Strokovni izvajalec: dr. Bogdan Kavčič, univerzitetni profesor, avtor knjig: Kako se uspešno pogajati (1992) ter Spretnost pogajanja (1996) in številnih strokovnih člankov o pogajanjih.

Prijave za seminar na izpolnjeni prijavnici pošljite na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Ljubljana, Dalmatinova 4, najkasneje do 26. aprila 2001. Cena seminarja znaša 13.000 tolarjev za posameznega udeleženca. Prijavnici za seminar je treba priložiti potrjeno plačilo kotizacije.

Kotizacijo nakažite na ŽR Zveze svobodnih sindikatov Slovenije št. 50101-678-47511. Na virmanu pod namen nakazila pripišite "Seminar, sklic na številko 26".

Vanda Rešeta, vodja izobraževanja pri ZSSS

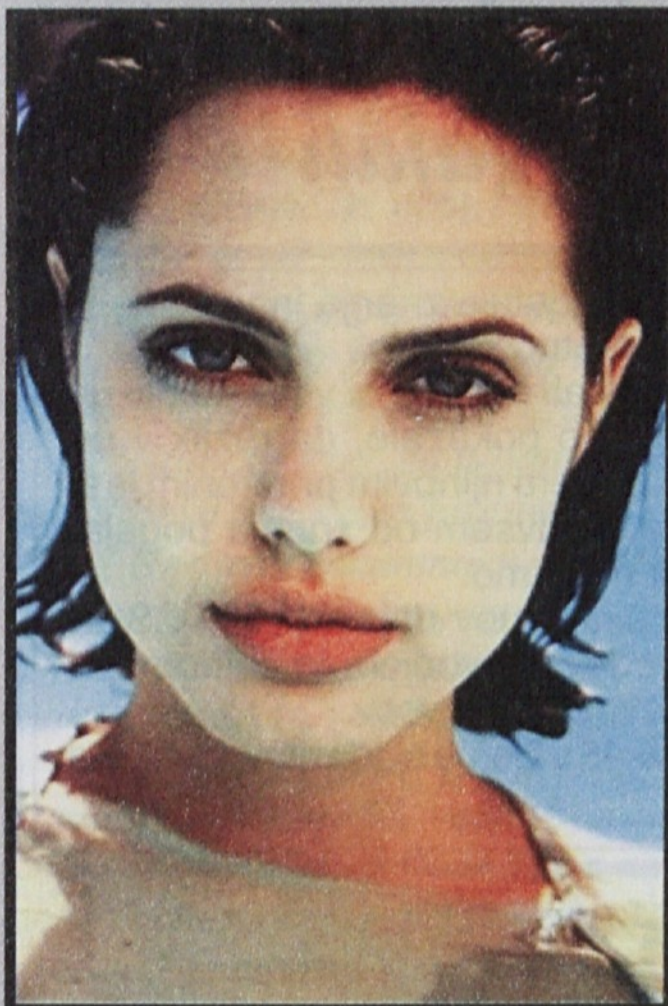
turistična
agencija **ATRIS**

BORZA SINDIKALNEGA TURIZMA
Ljubljana, Dalmatinova 4

Atrisovo poletje 2001

- Piran** – apartmaji za 2 ali 4 osebe, TWC, kuhinja. – počitniški dom, sobe za 2, 3 ali 4 posteljami, polpenzion.
- Fiesa** – počitniške sobe s 3 ali 4 posteljami, TWC, polpenzion.
- Seča** – apartmaji in sobe za 3 do 4 osebe, TWC, polpenzion.
- Savudrija** – počitniški dom s sobami za 2 in 3 osebe, TWC, polpenzion.
- Mareda** – počitniška stanovanja za 4 do 5 oseb, kuhinja, TWC.
- Pineta** – letovanje za otroke, polna oskrba, spremljevalci, medicinsko osebje.
- Novigrad** – trisobno stanovanje za do 6 oseb, TWC, kuhinja.
- Poreč-Lantern** – apartmaji za 4 do 6 oseb višje kategorije, kuhinja, TWC, balkon.
- Barbariga** – enosobno stanovanje za 4 osebe, kuhinja, TWC.
- Ičiči** – apartmajaska vila za zahtevnejše goste, polpenzion.
- Lovran** – sobe v vili na obali za 2 do 4 osebe, TWC, zajtrk.
- Crikvenica** – počitniški dom, polni penzion, dobra hrana.
- Stinica** – apartmaji za 4 osebe.
- Stara Novalja** – počitniško stanovanje do 6 oseb, kuhinja, TWC.
- Otok Vis** – počitniška hiša višje kategorije z vso oskrbo.
- Baška Voda** – hotel z dvoposteljnimi sobami, polpenzion.
- Kaštel Stafilič** – dvoposteljne sobe, apartmaji.

Metod Zalar, direktor
tel. 01/43-41-255, faks 01/23-26-982

		Nagrada križanka št. 15		SREDIŠČE POKR. EMILIJE, V SEV. ITALIJI	FRANC. PISATELJ ZOLA	POLOŽAJ TELESA, KO TELOVADEC SEDI	DOBA	DUŠAN NOVAK	SOL DUŠIKOVE KISLINE	TELIČEK	VISOKA OKRASNA RASTLINA
		GOVORNIK, ZAGOVORNIK									
		FINSKA KOPEL									
SIME-TRALA											
ITAL. FILMSKA IGRALKA VALLI								POLT			
DOMAČA VPREŽNA ŽIVAL						TRPEŽNA TKANINA ZA LOVSKE OBLEKE	PREBIVALKA IRSKE	KDOR DAJE INSTRUKCIJE			
LETALO							NEUMNA ŽENSKA				
1										GLAV. MESTO ITALIJE	ELEMENT
Avtor: Rudi Murn	KRATEK POZIREK	FR. FILM. IGRALEC GABIN				ODSTRELITEV					
		TRDI SIR ZA STRG.				LUKNJAČ (ZASTAR.)					
KONFLIKT				IT. VOJAK FAŠIST. PRIPADNIK NAPADAL. ODDELKOV					HOMERJEVA PESNITEV		
									ŠTEVNIK		
PRIPRAVA ZA ORANJE				GR. MIT.: SONČNA DEŽELA NA VZH.	TRDITEV, POSTAVKA, PRAVILO, IZREK					VPAD	
										PRITOK MOZELE (IZ ČRK: SARA)	
SLABŠE VOZILO, AVTO					HRV. IGR. NALIS					NEKDANJI POLITIK DOLANC	
					ITAL. PESNIK (1492-1556)					RADON	
Nova Delavska enotnost	KOČNIK (REDKO)						ENAKI CRKI		SLEPI AM. PEVEC CHARLES		OSMIJ
	ŠPORTNI REKVIZIT								PAS PRI KIMONU		KRAJ PRI OPATIJI
PRISLOV ČASA			PRITOK RENA V SVICI			RAZDVOJENOST, RAZKLANOST	SKLAD. ATONALNE GLASBE				
			LIRSKA PESEM				AVAR				
BREZBARV. PLIN ZNAČILNEGA VONJA				HERCEGOVEC			SIBIRSKI VELETOK			REKLO	
							VRSTA JEDI			NADARJENOST	DELAVNICA ZA BAKRENJE
STRUPENA KAČA				RISTO SAVIN	UDELEŽENEC TABORA					RABIN	MANJŠI OTOK V JADRANU, KORNATI
					PRADED HAMITOV					PTIČ SEVERNIM MORIJ	
NAZOR, KI NE PRIZNAVA OBLASTI								ŽENSKA OBLIKA IMENA BOJAN	ANTON ASKERC		1. IN 25. ČRKA
								SOL URANSKE KISLINE		PEVEC PESTNER	NETILO (IZ ČRK: REDCUN)
3											
				MADŽAR. PISATELJ JOKAI			UGOTAVLJ. NAPAK V TEKSTU				
					RIMSKI CESAR		RALLY				
				EDGAR ALLAN ? KROKAR						OSEBA IZ BIBLIJE	
					ZNAMENJE V OBLIKI STEBRA					PRVA ŽENSKA	
							HRVAŠKI PISATELJ KOVAČIČ				TEK ČEZ --- IN STRN
							IVAN MINATTI			ROLLAND ROMAIN	
				KAR DELA KAJ KISLO						ZNAMENITA SVIČAR. SMUČARKA SCHNEIDER	
				ZADNJI, SVARILNI POZIL						GLAV. M. FR. DEP. PAS-DE-CALAIS	

GESLA NAGRADNE KRIŽANKE št. 15 (12. 4. 2001):

1:

2:

3:

4:

Gesla iz današnje nagradne križanke napišite na označena polja, izrežite in pošljite nalepljene na dopisnici na naslov: Zveza svobodnih sindikatov Slovenije, Dalmatinova 4, 1000 Ljubljana, p. p. 97. Tudi tokrat je nagrada 5000 tolarjev, zato ne pozabite napisati svoj točen naslov in davčno številko. Upoštevali bomo pravilne rešitve, ki bodo prispele do **ponedeljka, 23. aprila 2001.**

Pravilna rešitev gesel iz 13. letošnje številke Nove Delavske enotnosti: 1. ALPE, 2. PLANIKA, 3. AVRIKELJ 4. RODODENDRON. Nagrado 5000 tolarjev prejme **Marija Smolnikar**, Podbrdo 33 A, 5243 Podbrdo.